

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A végzet.

Budapest, szeptember 22.

(p. á.) Ki mondja, hogy irigykedéssel néznek föl a népek uralkodóikra? Ki mondja, hogy a legszegényebb polgár is koronára vágyakozik? Felhők lebegnek a hatalmasok trónusa fölött s végzetes tragédiák játszódnak le a császári palotákban. Hiába fény, pompa, ragyogás, hiába zug éljen a nép, hiába bókol száz sima lakáj, ezer díszbe öltözött főúr, az a fény csak a környezetre árad, maguk a hatalom viselői véges emberek és tragédiák százszorta jobban megrázóak, mint a szegényeké, mert hiszen ugyan kinek adatott meg a világon, hogy gond nélkül éljen, ha nem ő nékik?

Nem nézünk a messiás multba, nem bolygatjuk a történelem példázatait, elég egy emberöltő, a mi időnk, hogy megrendüljünk, látván a végzet szörnyű erejét, amelylyel koronás hatalmakat borít örökös gyászba és éppen a halál pillanatában mutatkozik a maga legnagyobb irtózatosságában. Abban a pillanatban, mikor minden időkre bucsut veszünk ettől a világtól, mikor bosszu, harag, gyűlölet nélkül vágyódunk átvonulni az ösmeretlen tartományba — „ahonnan nem tért meg utazó”...

A fájdalom, melyet halottas ágyunknál érezünk, százszoros lehet!

Meghalt egy királyné. Vajjon hogyan halnak meg a királynők? Ugy-e, zúgnak a harangok, imádkozik a nép, a haldokló ágyánál egybegyűl családja? Férje, fia, leánya, minden kedves rokona. A kihűlő ajk aldást rebeg, az elhomályosuló szem még egyszer fényre gyulad kedvesei láttára, aztán kilobban a láng... Egy életnek vége.

Nem! Bár harangszó és pompa nélkül,

de így szegény emberek halnak meg, a kunyhók és vískők lakói!

Nézzetek Belgiumba! Így halnak meg a királynék:

Az ágyánál talán nehéz, merev tartású, mozdulatlan lakáj, talán az orvos, — azontúl senki. Se férj, se testvér, se gyermek. Sehohol egy kedves arc, sehohol egy fájó mosoly, melyet még a legutolsó perche is beléházódunk, hogy sugarat lopjunk a szomorú válságra. Családi harag, büszkeség, macakcság, betegség, politika tartják cherubként a szörnyű pallost, mely visszaüz minden hozzátartozót s Mária Henriette címeres ágyban meghal a koldusnál is szerencsésebbül.

Olvasva a hivatalos táviratok komorságát, eszszor az ember szive és önkéntelenül is emlénkünkbe ébred a császárnőknek bus fátuma, egymásután látjuk lejátszódni a közelmut rettetlenes tragédiáit.

Első a sorban Sarolta, ugyancsak belga hercegnő, Miksa mexikói császár felesége. Férjét a hatalomvágy, Napoleon szép ígéretei rábírták, hogy itt hagyva a lombard-velencei királyság kormányzóságát, legyen Mexikó császára.

A nép forrong, lázong, ki tudja, melyik pillanatban tör ki a forradalom s a hü asszony tédet hajtva könyörög a francia udvarnál, hogy mentse meg urát... Napoleon tudni sem akar róla...

Hja! A császárok gyorsan felejtének.

A szerencsétlen nő Párisból Rómába siet. A Vatikán szent csarnokában a pápa elé veti magát:

— Mentse meg az uram, te szent ember...

Hiába! A politika urrá lett a jézusi eszméken, Miksát Queretaroiban Escobedo katonái agyonlövik és Saroltát a svájci testőrség hurcolja ki a Vatikán márványos folyosóiról.

Megőrült. Ki tud ma róla. Pedig él, örülni, összetörve a belgiumi Bouchonte kastélyban. Ime, a császárnők sorsa!

S karosszékében, betegen látjuk a világszép asszonyt, Guzman Eugénia Máriaát, büszke spanyol grandok gyermekét.

Vákitó szépségével 1891-ben megjelenik Párisban, Lajos Napoleon köztársasági elnök elyséi estélyén. Fordul az idő, Lajos Napoleon császár lesz, Guzman Mária császárnő. Uralkodni a férfiakon, uralkodni az államokon, ez minden vágya. Démonikus asszonyi kacérságát a világalommal folytatja, elnököl az államtanácsban, a suezai csatorna megnyitásánál Izmael akirály csapatai néki hódolnak, boldog, mikor kitér a porosz-francia háború, férjét, minisztereit, katonáit csatába küldi, ő átveszi a kormányt, szemlét tart a hadihajókon... Aztán jön Szedán! A császárság összeomlik, Eugénia Angliába menekül, férje meghal, de él még fia, Lulu herceg, az még császár lesz Franciaországban.

A láva, mely a spanyol asszony ereiben forrott, még nem hűlt ki. Pénzt gyűjt, szervezkedik, konspirációkat sző, hogy megszerze fiának újra a francia trónt, s amíg a diadalmal jövőrét küzd, a zulukafferek megölik Lulu herceget, s Eugénia?...

Olvasatok-e arról a törődött asszonyról, aki magánosan, gyászruhában bolygott még csak néhány éve is Itália kertjeiben? Hangja reszkető volt, szeme bágyadt pillantásu s eltűnt az ember-forgatagban, mint a lehullott levél az őszi avarban...

Kit idézzek még? Ösmeritek a mosolygó angol lányt, akit Frigyes Vilmos, a hős, a csaták herosa vett feleségül? Diadalmal fegyverei részt kérnek az egységes Németország dicsőségéből s mikor végre trónrajut, halálos betegség támadja meg s kilencvenkilenc napi

TÁRCA

Regény.

(Van eleje és közepe. Vége nincs.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Salgó Zoltán.**

I. A regény eleje.

Ott álltak szemben egymással: lány és fiu. Két bohó gyermek, tele idealizmussal és fojtott szenvedéllyel. Kéz a kézben. Hallgattak. Tele volt nagyon a szívük, nem tudtak beszélni. Csak a szemekkel simogatták egymást lágyan. A fiu úgy érezte, mintha bársonyos, puha érintés simogatná végtől-végig és kéjessen borzongott belé. Mámorító zibongás járta át az idegeit, lágy bizsergés a vérben, valami csudásan jóleső melegség... Sötét szemei olyik pillanatban fel-fellángoltak valami benső indulatól. Keze erősebben szorította a lány kezét. A lány is úgy. Meg-megroszketett a vágytól és gyönyörtől, amint a fiu erős nézésű szemébe tekintett.

És szólott a fiu.

— Hát ennyire vagyunk, édes. Játszottunk a tüzzel gyermekmódra. Miként a lepke odaröpül a lánghoz és megég benne: beszéltünk a szerelemről hidegen, józanul. Boncolgattuk, hogy így, meg amúgy; dörsegek láncolata, mámoros állapot. A látó is vakká lesz általa. Meg úgy tovább... Ó, mily végtelen józanok is voltunk...

— Most már kiveszett belőlem a józanság. A paroxizmus egy neme ez. Pusztító, romboló vágy kísért. Tombolva forr a vérem és vágytól korbácsolva vadul rohan ereimben. Perzseli, égőti a tűz a lelkem. Ha kezéd a kezemben nyugszik, érzéd-e a villamfolyamot, mely átrohan rajtunk?

Ha szemem sugara édes arcodra tapad, nem perzseli patyolat-bőröd? Mikor a szemedbe nézek, nem látod-e a lobogó, emésztő lángot szememben? ... Vágyom a csókodra. Szomjazom. Tik-kadt, száraz az ajkam. Gyötör a vágy. At akarlak ölelni, magamhoz szorítani, hogy te is érezd a tüzet. Meg akarom csókolni az ajkad és azon keresztül átiszvini a lelked. Ha melletted vagyok, érzem a testedből kiáradó mámort. Ittas vagyok. Szeretném odatapsztani az ajkam és szívni, szívni, míg ki nem serken a vér, a piros vér édes testedből. Csókolni téged örületes erővel, eszevesztett vágygyal. A szemed, az ajkad, a nyakad... Mert Te vagy az élet. Te vagy az üdvösség! ... Vergődni a karjaim között gyönyörtől reszketve, mondván: elég, elég! ...

— Gyötör a tehetetlenségem. Kezemben a kezéd és mégis mily messze vagy tőlem. Sziklával áll közöttünk. Döngtetem az öklömmel, de nem szabad. A becsületem áll közbül. Tisztának, fehérnek akarlak látni. Izzó esókom talán nyomot hagyva patyolat-bőrödn. Karom ölelége beszennyeznéd fehér lelked. Ugy érzem... És nem merek ígérni a jövődre semmit. Félek, rettegek a jövődtől. Most lobogó lánggal ég bennünk az emésztő szenvedély. Vaj megmarad-e mindvégig? ... Ki tudja, mikor lehetsz az enyém? ... Hány hosszú évig kell rám várakoznod? S mily lassan telnek az ily várakozással teljes évek... Ki tudja, az élet nehéz küzdelmeiben nem alszik-e ki a tűz, mely most hevít bennünket? ... A lobogó lángból nem lesz-e parázs? A hunyó parászból sivar hamu? Nem gyötörne-e folyton a gondolat bennünket, hogy várni kell, mindig csak várni? ... Nem sorvadt-e el testünk, nem fornyadt-e el lelkünk, nem kövesednek-e el szívünk a hosszú várásban? ...

— Aztán érzem, hogy forr bennem valami. Valami feszíti a keblem. Tele van eszmékkel botor fejem. Dolgozni akarok. Küzdeni az igaz-

ságért. Es kegyetlen haraggal végigvágni a kufárok ezreire. Nem tudom, mi sorsra jutok. De ha elbukom, ne bukjak velem együtt az asszony, akit szeretek. Akinél a lelkem fele ott van. Akit istennek vallok...

Nagy, ábrándos szemét ráemelte a lány. Csengett a szava, ahogy beszélt.

— Lelkedből jött a szó. Lelkemhez talált. Bennem is az él, ami tobenned. Lánglobogva ég az én vérem is. A szavadból kiömlő tűz megcsapja az arcom. Elborít. Elveszi az eszem. Te vagy nekem minden. Érzem, hogy éretted kész volnék mindent elvetni magamtól. Szemedbe akarok nézni, hogy beleszédüljek. Oda akarom hajtani válladra a fejem. Hozzát simulni, mint fához a folyondár. Felolvadni benned. Csókolni beszédes ajkad. Aftonni karjaimmal a nyakad... Aztán jöhét a pokol. Édes lesz az is. Mert a tied voltam. Mert az enyém voltál...

— Te kishitű vagy. Félsz a jövőddtől. Én nem félek. Kikacagjuk a vihart, mely összegyűlecszik fejünk felett. Légy bizó. Várni foglak. Ha nehéz lesz a várás, ábrándokat szövünk majd. Illatos virágból, futó napsgárból... A reményesség megédesíti majdan a várakozást. S el fogunk jutni ahhoz az illatos kis fészekhez, ahol mi leszünk a gerlepár: Te, meg én...

Megosillant a férfi szeme.

— Visszaadtad örömet, bizalmamat. Visszavért a hitem. Sietni fogok, hogy mielőbb érted jöhessenek. Ugy leszen. Nem félek már a jövőddtől. A te erős lelked megkésztetizi örömet... Messze, messze alig lát el a szemem odáig, nap-sugaras képet látok. A mi kis házunkat... Hív, csalogat. Csupa fény és derű tölti be a kicsi kis házikót... El kell jutnom hozzá.

— És előssz majd értem. Ilyenkor, tavasz-szal. Mikor zillanó szellő csókolja a rügyező lombokat... Nem, nem, inkább nyáron, biboros, sejtelmes alkonyaton...

uralkodás után Viktória Augustza Özvegy és elhagyott.

Nem doban-e szívetekbe Erzsébet magyar királyné végzete?

Véletlenség műve mindez, vagy a továbbhaladó időknek nagy tanítása? Mit akarhat a sors, hogy egyaránt évtized alatt ilyen tragédiákat írjon az uralkodóházak történetének könyveibe? Valami dermesztő fátum lebeg a koronák felett, a népeket megdöbbenéssel tölti el s kitörli szívéből a vágyakozást a hatalomra, a dicsőségre.

BELFÖLD

Minisztereiink Bécsben. Széll Kálmán miniszterelnök ma délután két órakor Budapestre érkezett. A nyári szünet leteltével a politikai élet is élénkebbé válván, a kabinet tagjai ezúttal ismét hétről-hétre meg fogják tartani az állami ügyek vezetésénél fogva szükséges minisztertanácsot, melynek napja tudvalevően minden hét szerdájára szokott kitűzteni. Széll Kálmán miniszterelnök és a fűggő gazdasági kérdések rendezésében érdekelt szakminiszterek azonban holnap Bécsbe utaznak, hogy az osztrák kormányval a kiegyezésre és az autonóm vámtarifára vonatkozó tárgyalásokat újból felvegyék. Miután pedig az autonóm vámtarifára tekintetben a két kormány között még mindig lényeges nézeteltérések fognak fenn és ennek következtében a bécsi tanácskozások előreláthatóan több napot fognak igénybe venni, az e heti minisztertanácsot ma délután négy órakor tartották meg.

Bécs, szeptember 22.

Koerber miniszterelnök előnkette alatt ma délután minisztertanács volt, amelyen a holnap meginduló kiegyezési tárgyalásokról volt szó.

Az igazságügyminiszter beszámolója. Pilsz Sándor igazságügyminiszter e hó 24-én választóúrhoz Rigyiczára utazik. A miniszter alkalmasint nagy beszédben fog beszámolni a kormány működéséről és jövő terveiről.

A soproni kongresszus.

Budapest, szeptember 22.

Mai lapunkban közzöltük azt a tartalmat és minden tekintetben érdekes beszédet, amelyet a soproni kereskedelmi kongresszuson gróf Wickenburg Márk államtitkár mondott. E beszéd mellett még különösen kivált Sándor Pálnak, a kongresszus elnökének megnyitó-beszéde, amely élesen osztorozta a pozsonyi kongresszuson elhangzott

— Eljövök érte. Nyáron. Biboros alkonyaton. A pascsirta féktelen szerelmi himnuszt fog énekelni. Nyilni, nyiladozni fog kertedben a rózsák... A hajdában egy szál Marechal-Niels. Ugy fogsz várni. Ugy leszen?...
— Ugy. Várni foglak. És te el fogsz jönni...

Végtelen csókba forrott össze ajkuk... Elváltak egymástól. Nem látták egymást. Valami visszavonozta őket. S újra, meg újra kérdé a fiu:
— Várni fogsz rám, ugy-e?...
— S erős hittel felelt a lány újra és újra:
— Várlak. Mert nálád a lelke. Te vagy az istenségem...

II. A régény közepe.

Poros az utca. A gyalogjárója is régi, kopott. Nagy ideje mult, hogy új volt a kövezése. Az a férfi, aki elgondolkozva halad, mindez nem látja. Aranyosnak lát mindent. A por belepi kalapját, meg-megbotlik egy-egy kiálló kőbe: észre sem veszi.

Biboros, nyári alkonyat. Bucsuzó nap fénye átszűrődik a sűrű lombokon és bearayozza az alacsony házakat. Biboros csikok szegik az ég alját.

Ahogy halad a férfi, sok minden átvonul a lelkén. Hosszu évek gyönyöre és kínja, évődések, gyötrelmek; két bohó sziv ezer örme és muló bánata. Maga elé képzel egy kis házat, melyet valaha egy képen látott. A képet rövidruhás, édes kis lány mutatta neki. Így mondta:

— Nézze, itt a mi házunk. Kis kertecske előtt. Tele jászmin-bokrokkal, meg Marechal-Niels-rózsákkal. Itt állók én a ház előtt, csak nem lehet jól kivenni az arcom...

Amint megy tovább, az az ismerős ház ötlék a szemébe. Előtte pad, azon ül az az aranyos kis lány. Nem, nem kis lány, már nagy lány. Gondolkozik. Ki tudja, mi bántja szőke fejcsékjét.

antimerkantilista kifakadásokat. A beszédnek erre vonatkozó részét itt közöljük:

Nem hagyhatok említés nélkül egy beszédet — ugymond — mely éppen a napokban hangzott el a pozsonyi gazdasági kongresszuson. Gróf Károlyi Sándor, az agrárius tábor vezére felhasználta ismét az alkalmat, hogy éppen azzal a kérdéssel, mely kongresszusunk napirendjére van tűzve, a szövetkezetek kérdésével foglalkozzék. Ez a beszéd a legkérdetlenebb kritikát provokálja. Aki azt mondja, hogy a kereskedőknek perverz szokásai vannak, aki azt mondja, hogy a magyar kereskedők rossz az áruja, rossz a mértéke, hogy úzi a visszaélés minden nemét, a becsapást és az üzorsáskodást, az orosztráteszi tettet végez, mely a magyar kereskedelmet a külföldön kompromittálja, de az egyáltalán oly arányú igazságot és olyatén, közéletünkbe nem illo politikát folytat, amelynek beláthatatlanok lehetnek a politikai s társadalmi következményei. Aki pedig azt is mondja, hogy a magyarországi szatbcsokot nem fogja kiirtani, mert arra képtelen, koncedálván ezzel különben azt, hogy ez volna szive vágya, az nem látja a forrongást, amely körülötte folyik. Az megteledezik arról, hogy a nép nem a földhöz ragadt, szegény jaltasi boltoz krajcáros uszordját nyögi, hanem a földesurát, amely teljes munkáját leköti és amely neki véres verejtéke dacára a mindennapi kenyeret sem adja meg. És ha a gróf ur azt mondja, hogy a magyar nép nem a kereskedelem érdekében van a világon, hát nagy igazat mond. A magyar nép most tényleg olyan, mintha csak az agrárius urak kedvéért volna a világon, de azt hiszem, hamar elmegy a népek kedve attól, hogy a járszalagon megmaradjon. A szövetkezet is csak ilyen járszalag. Egyelőre még hagyján a dolog, míg meg nem érik a gyümölcs. De majd ha a teória ferdésége előlri a fölösleges szövetkezetek nagy számát, ha majd a korlátlan lelélesség alapján a kisember egész légiója fog vármegyeszerte elpusztulni, majd akkor jön a nagy leszámolás az ország színe előtt. Mert nálunk nem fejlesztik, hanem kompromittálják a szövetkezeti eszmét, melynek magva különben egészséges bajtára volna alkalmas. Teremtik őket politikai és társadalmi célok előbbrevitelére, nem pedig gazdasági célok és tönkretételük érdekében kijátszzák a törvényt és igénybe vesznek jogosulatlan befolyásokat.

Ezután appellál az egész magyar kereskedelemre, mert a küzdelem meddő marad, ha nem áll sorban, erősen szervezve, egységes nézetelt. bátran elhatározva együttes küzdelmekre az egész vonalon. Szóli ezután a kiegyezésről, melynek egyik legfőbb célja a magyar mezőgazdaság föltételek megvédése kell, hogy legyen. A váukérésről, a vállalkozási kedv megcsappanásáról és végül kéri a kongresszust, hogy támogassa őt a magyar kereskedelem érdekében folytatott harcában.

Az agrár sajtó természetesen ellenséges érzelmekkel fogadja a soproni nyilatkozatokat. Nevezetesen gróf Wickenburg Márk államtitkár beszédére nézve biztosra volt vehető az agrár sajtó heves kirohanása.

Am a *Hazánk* mai cikke e tekintetben a legmerészebb várakozásokat is felülmulja. A cikk nem bírálja az államtitkár beszédét, hanem praer

Előtte áll a férfi. Ismét szemben egymással, mint akkor. A hunyó nap sugára ott játszódik a lány arcán most is. Az arc leányos, üde, mint akkor, és édes, nagyon édes, mint mindig. Meglepetten áll fel a lány. És szólt a férfi, míg a lány odanyújtott, remegő kezét fogva tartja:

— Hát itt vagyok. Eljöttem. Erted. Elviszlek magammal. Tünderpalotát nem adhatok. Adok puha fészket. Barna kenyert, de édeset. Könny nem hull majd rája, hacsak nem örömtől. Gond, bánat nem bántja majd lelked. Elzavarom téled. Boru nem fog homlokodra szállni: napsugaras lesz az életed. Szép, mint ez a sejtelmes nyári alkonyat. Könny ha gyülük két szemembe: lecsókolom onnan. Bánat ha érne: keblemre jössz s arc az arcon elfelejtesz minden rosszat... Kis házikónk tele lesz rózsával: csupa ilatos Marechal-Niels, amit akkor úgy szeretettél. És leszen egy kis szentélyünk. Csupa fehér, mint a Te lelked. Csupa fény és illat. Pajkos Amorok a szögletekben. Benne csak mi ketten, meg a nagy boldogságunk. Vaj' ellér-e bennre?... Kicsi kis szentélyben az a nagy boldogság?... Eljössz-e vélem?...

S a lány csillogó szemmel felelt:
— Elmegyek. Véled. Hozzád. Tünderpalotába. Mert azútt teszi a szerelmünk. A barna, száraz kenyér puhává, fehérré válik, ha együtt fogyasztjuk. Jó asszonyod leszek. Meg foglak érteni. Ha a napi robottól fáradtan hazajössz, édesed teszem pihenésed. Ha bánt valami, kikérdelek, megvigasztalok. Segitek neked küzdeni... S élni fogunk örökifjan, mámoros boldogságban. Míg fejuink felett rohanó évek romboló szárnya suhog, mi nem fogjuk érezni az öregeséget. Nem unjuk meg egymást... Te majd mesélsz nekem, mint régen... Hogy volt... volt egy csunya kis lány, meg egy zsörtölődő, csunya fiu. Azután aztán gyerekek voltak. Bohókásan naiv volt a lelkük. Meg hogy úgy látták az egész világot, hogy napsugárban fürdők. Meg arról is, hogy egyszer ott álltak szemben egymással. Rügybontó napsugár pillantott be az ablakon. Tele voltak

potens hangon megfenyegeti az egész kormányt s az agrarizmus nevében keresztes-hadjáratot iszen eme beszéd miatt, mely pedig semmi egyebet nem tett, csak ismételte s az aktuális alkalomhoz szabta Széll Kálmán miniszterelnöknek a gazdasági tényezőik harmonijára vonatkozó politikai sarktelét.

Iszlétül ideiktatjuk e kifakadásnak következő részletét:

Az államtitkár beszédében nyíltan kimondá, hogy a szövetkezeteket a kereskedelmi organizációk helyettesítésére nem tartja alkalmasnak, ami az államtitkár urnak tiszteletreméltó egyéni meggyőződése lehet s amitől eltiltani őt nincs jogunk. De mikor a miniszter képviselőletében a szövetkezetek ellen különben is harora igazott társaság előtt a mérsékletre intés helyett a szövetkezeti szervezetek létjogosultságát így kétségbe vonta, hát akkor ő már nem csupán egyéni nézeteknek adott kifejezést, hanem egy politikát hirdetett s ha ezt a kijelentést megbizdából tette, akkor tudtul adta az országnak, hogy a fogyasztási és értékesítő szövetkezetek elnyomására megindított mozgalomnak a kormány is a háta mögött áll. Ha pedig a kormány kiküldött ilyen információkat hirdet, akkor nincs mit csodálkoznunk azon, hogy a kereskedelmi vezérek vérszemét kapva, egyenesen ugy beszélnek a szövetkezetekről, mint a nép hitvány érdekeit lélevezetéséről és nem csodálkoznak, hogy Sándor urék e felbátorítás után a szövetkezeti férfiakról, mint közönséges bűnösökről emlékeztet meg. Kétségtelen, hogy ha az államtitkár ur a kormányval történi előzetes megállapodás alapján, tehát jogosultan téves megjelenteit, akkor a kormány politikája csodálatos és gyors változást szenvedett s akkor ott bukkannának a szövetkezeti mozgalom ellenségeire, ahol eddig jobarátokat sejteltünk. Ma még ilyen messze vezető tettevésekbe nem bocsájtkozunk, inkább népszerűségi hajlamokban keressük az államtitkár ur kijelenteinek okát, de már most konstatalunk kell, hogy e kijelentés végtelen káros lesz, mert ennek hatása alatt sokan visszaradnak a szövetkezeti mozgalomtól, nehogy a kormány ismereteltl intencióival ellentétbe jussanak.

E kifakadással szemben a kormány félhivatalos lapja, a *Magyar Nemzet* mai vezércikkében teljesen a magávé teszi gróf Wickenburg beszédét s egyebek közt ezt mondja:

Arról pedig, hogy a kormány egyoldalú gazdasági politikát nem tűr, elég alkalma volt meggyőződni minden gazdasági ágnak. Magán a soproni kongresszuson illetékes nyilatkozatot halhattak a kereskedelmi államtitkártól e részben. A nagy gazdasági kategóriákba — ugymond — a kereskedelem mint

elmondani valóval és hallgattak sokáig. Mikor aztán beszédbe fogtak, hogy ömlött a szó ajkairól... Hogy lángolt, lobogott bennük az istenek tüze!... Erről mesélsz majd. En hallgatom és szívünkre lassan, halkán rászáll a kéj. S ha eljő majd az alkonyat, mi épp úgy fogjuk szeretni egymást, mint régen, ifjan...

Bemennek a házba. A férfi szeme folyton a lány arcán van, míg szólt. A szava is, a szeme is a lányt simogatja, ugy hogy az megreszket belé.

— A kis lányukért jöttem. El akarom vinni magammal. Kicsi kis fészekbe, örök boldogságra. Jól bánok majd véle. Simogatom, óvom, védem. Szél ne érje, bánat, keserv meg ne környékezz. Szeretem már régen. Idejét se tudom. Mértéktét se tudom, milyen nagyon szeretem. Sokat nem ígerek. Amit adhatok neki, fogadja jó szívrrel. Ugy, ahogy én adom...

— Adják nekem ezt az édes kis lányt, hiszen ugy sem venné el más. Idehaza vénül. Vén lány lesz belőle... Adják ide nekem. Vén lányból, csunya lányból fiatal asszony lesz. És szép... Széppé teszi a lelke. Meg az asszonyiság. A lobogó tűz a szemében... Várzatlatos életet rendezek be neki, amelyből kikergetem a bus perceket. Az ő örömet ne bántsa senki, boldogságát ne zavarja semmi... Ismerem a lelkét. Asszonyom lesz. Mindennem lesz...

— Megtanítom istentagadásra, bálványimádásra. Ó az én istenem, én az övé. Imakönyvünk egymás szeme, arca. Mert így kell, hogy legyen. Mert a szerelm a legnagyobb igazság. Az igazság meg a legnagyobb istenség...

— Itt kérdem még egyszer: Eljössz-e vélem? Örök boldogságra, és hogyha kell, örök kárhozatra? Vélem?... Együtt?...

Es szólt a lány:
— Elmegyek. Véled. Együtt. Örök boldogságra, és ha kell, hát örök kárhozatra, poklokban kinjára...

egyenrangú tényező sorakszik a többi tényező mellé. S hallhatták gróf Wickenburg államtitkár ama nyilatkozatait, amelyben a kereskedelem fontosságát, érdekeinek és fejlődésének egyenjóságát a köz szempontjából hangsúlyozza. Láthatjuk tehát, hogy a kormány politikájában a kereskedelem egyenrangú tényező a többi gazdasági ágakkal s tapasztalhatták, hogy a kereskedelem rovására nem enged túlsúlyt semmiféle más gazdasági befolyásnak. Amíg e részben eltérést vagy változást nem tapasztalnak, nincs okuk kereskedőinknek megijedni s védelmi állásba helyezkedni minden agrár-kongresszus alkalmával. Hígyjék meg, hogy a túlszoknak s a túlzoknak épp oly kevésbé van harora kész tábora, mint náluk. S lássák be, hogy országos politikát sem az egyik, sem a másik csoport nem csinál, hanem csinál a kormány, amely szavaient és cselekedeteit jelelt.

Mint Sopronból táviratozzák, a kereskedők kongresszusa ma folytatta és befejezte tanácskozásait. Beck Géza javaslatára a kongresszus kimondotta, hogy kívánatosnak tartja a kereskedelmi alkalmazottak szolgálati viszonyainak külön törvényben való rendezését, még pedig a kereskedelmi és ipartörvény revíziója előtt. Az élelmiszerek hamisítása ügyében dr. Messinger Simon ügyvéd terjesztett elő határozati javaslatot, amelyet a kongresszus el is fogadott. A vasárnapi munkaszünet revíziójáról szóló határozati javaslatot a második pont kivételével, mely a teljes munkaszünet elvének megvalósítását követelte, szintén el fogadták: a második pontra 40-en szavaztak ellene 47-en. A pénzügyeték reformjának ügyét a jövő évi kongresszusra halasztották s a határozatokat a végrehajtó-bizottság elé terjesztették.

KÜLFÖLD

A román zsidók ügye. Még semmi hír arról, hogy a hatalmak miy állást fognak elfoglalni a romániai zsidókérdés mellett szemben. Azt sem tudni, hogy Románia mit felel Amerika jegyzékére. De még az amerikai jegyzék megkapása előtt oly akcióra határozták el magát az idegen-törvény végrehajtási rendeletének a kibocsátásával, mely a zsidók helyzetét némileg enyhíti, de a törvény vexatorius jellegét azzal még nem szünteti meg. A végrehajtási utasítás megkülönböztet *sujets roumains* (román alattvalókat), *sujets sou protection roumaine*, (román védnökség alatt álló alattvalókat) és *sujet d'états étrangers* (idegen állambeli alattvalókat). A zsidókat eddig az *étrangers* (idegenek) kategóriájába sorozták, a nélkül, hogy idegen állambeli alattvalóknak tekintették volna őket, tehát amolyan hibrid-állásuk volt, melyet a mostani végrehajtási utasítás oda módosít, hogy a román zsidók *román védelem alatt álló alattvalókká* nyilvánítottatnak. S ez már elismerése annak, hogy az ipartörvény a zsidók ellen tarthatatlan álláspontot foglal el, amit most a végrehajtási utasítás némileg módosít; különben pedig Románia makacsul megmarad azon elhatározása mellett, hogy a zsidóitól megszabaduljon. Ezt azonban az ipartörvény chicaneeriái által nem fogja elérhetni, mert száz-ezer zsidót (kiknek nagyobb része teljesen vagyontalan) nem lehet egyszerűen a határon átkergetni, mert a többi állam nem hajlandó őket befogadni. A Dunába pedig nem lehet fojtani őket. Románia tehát minden vexatív rendszabálya mellett is kénytelen lesz a zsidóinak nagy részét megtartani.

A szerb minisztérium lemondása. A Vices-minisztérium tegnap Nisben beadta a lemondását, de a király nem fogadta el. Elhatározták, hogy folytatják a tárgyalásokat az ottomán-bankkal a végből, hogy kihagyassék az utólag bevett záradék, mely a 15 millió frank kiszolgáltatását a párisi börze helybenhagyásától teszi függővé. Folytatják továbbá a francia kormányval is a tárgyalást, a kölcsönnek a párisi tőzsdén való előtöröltatása ügyében. Nincs kizárva, hogy e célból a kabinet egyik tagja Párisba megy.

Vélecskovics pénzügyminiszteri osztályfőnököt, aki mint a szerb kormány delegátusa a kölcsön-szerződést a font említtett közbeszűrt kalauzulával együtt írta alá, nyugdíjazták.

Rampolla mint pápautód. A Vatikán kulisszái mögött a *Journal*ban egy francia hírlapíró, Jean de Brunefon a következő, kissé fantasztikus leleplezést közli:

XIII. Leo nem bírván tovább a magas hivatalával járó fáradságokat, azt a szándékát nyilvánította, hogy még életében megválasztatja az utódját. A titok egy nyomdász révén lett ismeretes. A múlt héten az államtitkári hivatalnak egy magasállású prelátusa ment a Vatikán titkos nyomdájába s egy sürgős

munkát hozott. Hogy annál gyorsabban menjen a dolog, a nyilvános nyomdából kérték segítségül két nyomdászt. Az egyik elbeszélte pártfogójának egy udvarnoknak, hogy mit tapasztalt ott. XIII. Leonak hetedik végrendeletét szedték, amely nemcsak utasításokat tartalmaz a legközelebbi konklávé számára, hanem a pápai titárát Rampollának ajánlódokozza. (Ez természetesen csak képletesen értendő, mert a tiara a római anyaszentegyház tulajdona.) Az okmányt XIII. Leo írta ugyan alá, de a kézirat a Rampolla kezébe került. E végrendeletben a pápa leköszön Rampolla javára, kiküti, hogy a végrendelet egy-egy okmánya minden bibornoknak elküldésük, azután konklávé hivandó össze, melyen Rampollát meg kell választani a pápa utódjának.

Akármiylen fantasztikus ez a tudósítás, a pápa életében Rampolla megválasztását talán ki is lehetne vinni, mert a pápa csakis vele érintkezvén, teljesen meg van arról győződve, hogy Rampolla politikáját mindenáron folytatni kell.

India császárnak megkoronázása. VII. Edvárdot, kit nemrég Anglia királyává koronázták, új-esztendőkor Delhi-ben, a nagymogulok egykori székhelyében indiai császárrá is fogják koronázni. Ez a koronázás azonban a király távollétében lesz, s a *darbar*, melyet erre a célra összehívnak, voltaképpen nem lesz más, mint konstátálása annak, hogy VII. Edvárd 1903. január 1-től kezdve tényleg „Kaiser-i-Hind”, azaz India megkoronázott császára. Mivel az ünnepen résztvevők azonban magában Delhi-ben nem találhatnak helyet, az akirály, a tartományi kormányzók, a bennszülött uralkodók és hercegek s az ünnep hivatalos vendégei részére a városon kívül fognak sátrakat építeni. A nagyobb ázsiai államok képviselőket fognak küldeni az ünnepre, sőt valószínű, hogy egyik, vagy másik ázsiai uralkodó is megjelenik Delhi-ben. Az ünnepség december 29-én kezdődik, amikor az akirály a bennszülött fejedelmek kíséretében bevonul Delhi-be. Az akirály és a kíséret előkelőbb tagjai a bevonulásnál elefántokon fognak ülni. A főünnepséget követő ünnepségek között, amelyek csaknem két hétig fognak tartani, említésre érdemes: a rendi ünnepély, amely a mogul tróntermében fog leolyni Fortban s amelyen körülbelül kétezernél több ember fog résztvenni; az állami bál Diwan-i-amban (haszonképpen Fortban); nagy csapatszemle, amelyen angol és bennszülött csapatok vesznek részt. Az akirály január 10-én utazik el Delhi-ből.

A vámkérdés Németországban. A birodalomgyűlés *konzervatív* frakciója tegnap tanácskozásra ült össze Berlinben a vámtarifával szemben való állásfoglalás ügyében. A mezőgazdaság további védelmére vonatkozó óhajok hangoztatásától elálltak, mert szerintük úgy sem érnének vele célt. A frakció egyhangulag elhatározta, hogy a bizottsági határozatokhoz ragaszkodnak, ami annyit jelent, hogy a szabadkonzervatívok épp úgy, mint a centrum, önkéntelenül is gondoskodnak arról, hogy a vámtarifai kudarcot valjón.

A szabadkonzervatívokkal egyidejűleg a birodalomgyűlés *konzervatív* frakciója is ülésre jött össze. Itt már sokkal élesebbek voltak az ellentétek, az agráriusok követeléseit határozottabban s a mérsékeltellenállás a tulhajtott követelésekkel szemben szívósabb. Politikai körökben meg vannak győződve a felől, hogy a konzervatívok minden főbb pontban egyet fognak érteni a gazdaságjövéségre követelményeivel, egyszerűen pedig nyomást igyekeznek majd gyakorolni a nagyparra, azzal fenyegetődvén, hogy a magasabb iparvámokat nem szavazzák meg, ha a mezőgazdaságon nem lesz alaposan segítve.

Az angolok Lorenzo-Marquez mellett. Az angolok a portugál kormánytól kérte vették a Lorenzo-Marquez kikötőt csak két mértőldnyire fekvő motalai kikötőt s ezzel új transzvaáli és oranjei birtokuknak utat nyitottak a tenger felé is. Emlékeztünk meg, hogy mily roppant nehézséget okozott az angol hadviselőnek az, hogy fegyvert s élelmiszereket csak a tokvárosi kikötő révén küldhettek dél-afrikai csapataik számára s csak később engedte meg a portugál kormány a lorenzo-marquezi kikötő használatát. Most Anglia fölülről is megközelítheti az elfoglalt országokat, a be- és kivitel nagy hasznára.

A szultán bölcsesége. Az a jegyzőkönyv, amelyet a török minisztertanács a négy orosz torpedónaszád átboctatása ügyében a szultán elé terjesztett, fölhívja a szultán figyelmét azokra a szerződésekre, amelyek hadihajóknak a Dardanellákon való átboctatását megtiltják és azt mondja, hogy a torpedónaszádok nem mint kereskedelmi hajók, hanem mint hadihajók kap-

nák meg ezt az engedelmet. A minisztertanács a szultán bölcsességére bizza az ügy eldöntését.

Mi sem bizonyosabb, mint az, hogy a padisahnak különben mély bölcsességét ez esetben számítás és érdek fogja sugalmazni. Talán nem esnék nehezen döntönie, (még pedig kedvezőleg) a hatalmas szomszédra való tekintetből, ha ezzel nem teremtene föltűtő veszedelmes precedenst.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

HIREK

Kossuth Lajos százéves születésnapján. *)

— Óda. —

Ira: Jókai Mór.

Száz esztendeje mult, hogy az égből a földre leszállt,

Majd egy századon át fényelt nagy szellemed élve.
Mit hoztál le nekünk? A szabadság égi szülöttét,
A hit egyenlővé emelő fel a honfit, a polgárt.
Nép volt, járom alatt: nemzedék őt Te teremtéd,
Mostoha földjéből alkottál edes anyánkat.
Szárnyat a szellemek Te adál, sajtót szabadtiva:
S tényes hős tettek követék, mit hirdete ajkad:
Korszakot alkottál, tele fényvel és örököl
Eszmékkel, miket el nem enyésztet semmi jövendő,
Bánót tordelve Te magad viseléd a bilincset.
Megszerzed e hont s magad éltél messze haztalan,
S láttad mind messzebb távozni a hont Te magadtól.

... Most már itthon vagy, haza keble melengeti hamvad,

Itt nyugszol; de mit a sírbolt és hamvveder el nem Zárhat, a szellemed él s bevilágít messze jövődbe.
En tudom — ott éltem — mi vala régen Magyarországon.

Névtelen és nem is ismert földje e népek.
Népének milliói szegény rabok és igazhódok,
Nagyja kevély koldus, urnak, szőlőnek esetlen Kardját a rozsdá, de nevét a rossz hir emészte.
... Evezred végét láttuk közelíteni hazánkra,
Erjük-e azt, vagy sem? Ezt sem volt írva az égbe:
— Hogyha a mostoha sors le találja törőni nevünket

E hon síkjáról, mi utánuk nem marad emlék.
Hírünk, ősi dicsőségünk, mint egy mese elvesz!
Mit tehetett a költő? Sirt a nemzet enyészten.
„Hol van a hon?” — kérdé busan s nem lelte a népet.

Elmult az! Ne keresd! Nem jön fel az alkonyodott nap.
— Ekkor megjelentél Te magad s megráztad a földet,

Hogy minden sírnak meg kellett nyílni szavadra:
„Van magyar és lesz itt haza, míg a világ áll:
Új haza, nagy nemzet, kit az Isten újra teremtett,
Gyul a szabadság napja, ki nemzetet alkot e földön!”

Gyermek Hercules ahogy fojtogatá a kigyókat,
Ugy Te ors kézzel fojtád mérgefogú kigyót
Iltan: a nemzetnek megölő pokolbeli szörnyét.
Aki szabadságunk gyűrűvel összeszorítá,
Atok és tilalom terhelte e szót: „szabadság”.
Es Te ki merted tűzni a szűz lénynek lobogóját,
Küzdelé tolladdal, egyedül a hatalmasok ellen:
Bünnel vetétek azt és rabság lett a jutalmad.
Amde a nemzet ezért fejedet koszorúzza babúrral
S szószólójává választott nagy diadal közt.

Hol lángszózzal haza bölcsel nagy seregében
Ekesszózással, mely meggyőz mind szívet és észet,
Törvénynyé emeléd a szabadságot közörrömmel:
Büszke nemességünk a népet emelte magához,
Aldozatul hozván sok százados fels jogait mind,
S jobbágy terheitől hont földet szabadtiva.
Mindent a Te szavad, a Te lelked okozta csodára,
... Am e kinceket itt ingyen nem adja a végzet:

Ármány, visszavonás, hálátlan népfajok átka
Oldóklós kézzel tüzlángot szórt a hazánkra.
Dulva rohantak ránk a szolgálhadak körülöttünk,
Lángborotul ország jajtát ám senki se hallá,
— Egymagad álltál itt, aki nem vesztéd el a lelked,

S fentartád a hitet Istenben és a hazában.

Láttalak én, amidőn szavatból nőtt fel a tábor,
Mely diadalt kereső seregeknak állta az útját,
Láttam a tüzfolyamot, mit leked lángja kiöntött,
Hallottam szavadat, amelyen nem lesz soha többé.
S mint a kalász magból, kelt fel szavaidból a hadsor.

*) Elszavolta a költő a Petőfi-Társaság tegnapi Kossuth-ünnepén.

— **Dr. Lustkandl Vencel.** Ez a név Magyarországson sem ismeretlen. Mikor 1867-ben a a kiegyezési küzdelmek folytak, *Lustkandl* tanár is megjelent a porondon. Az osztrák tudós, aki a bécsi egyetemen tanára volt az általános és az osztrák közigazgatás és az osztrák közigazgatási jognak, röpiratot tett közzé, amelyben a *jog elköltetésének* (Verwirklichungstheorie) elméletét fejtegette, amely szerint Magyarország a szabadságharc következtében állami önállóságra való jogát elvesztette. *Lustkandl* abban a nagy megítélésben részesült, hogy *Deák* Ferenc fegyverrel mérhette össze a magát. A haza bősége az osztrák tudós elméletét ragyogó ellenirátban cáfolta meg, amely német nyelven is megjelent és egész Európában feltűnést keltett. *Lustkandl* tanár, aki nemrég hetvenedik születésnapját ünnepelte, most nyugalmra vonult és az alkalomból a király, mint a bécsi hivatalos lap jelenti, udvari tanácsosnak nevezte ki. Kiténtetésnek nekünk nem árt, de mindenesetre hasznunkra lesz, hogy *Lustkandl* eltávolozik arról a katedrálról, ahol az ő téves tanait az osztrák ifjuság közt terjesztette.

— **Reich Jakab, a kávé meg halt.** A régi Budapestnek egy ősmert alakja meghalt: *Reich* Jakab, az Erzsébet-téri kioszk egykori bérlelője. *Reich* sógora volt *Thaisz* Elek főkapitánynak, akinek ez idő szerint Budapestnél őzvegye a kávé nővére volt. Mindenhát sógorának köszönhető *Reich*, hogy az Erzsébet-téri kioszk bérletét megkapta. A hetvenes évek elején ez a kávéház volt találkozóhelye az első-kel világnak. Amikor pedig még az Erzsébet-téren állt a német színház, a kávéházban találkoztak a színészek és színésznők a színházi habituékkal. Előkelő írók, festők, szobrászok, magas miniszteri tisztviselők, bankárok és katonatisztek voltak *Reich* mindennapos vendégei. A Reich-éra idején építette fel a főváros a régi egyszerűbb épület helyén a díszes kiosztot. A hetvenes években, amikor a budapesti kávéházakban csaknem egészen elhanyagolták a külső fényűzést, közbülső tárgya volt a kioszk az ő nagy tükör-alával, vasszerkezetével, íreskővel stb. *Reich* 16.000 forintnyi bért fizetett, ami az akkori időben hatalmas összeg volt, — de *Thaisz* Elek kivitte a fővárosnál, hogy a bért 6000 forintra redukálták. *Reich*nek a szerződés értelmében nem volt szabad a helyiségben kártyajátékot tennie, de sógora kedvéért ezt a tilalmat visszavonta. Itt volt az akkor leghírhedtebb játékbank, ahol esténként sok ezer forint forgott kokán. Leginkább faragt és lerblit játszottak. Arisztokrata és tőkepienes ifjonek, kalandorok jöttek a fővárosba, hogy szerencsét próbáljanak. A kioszkban egy éjszakan 80.000 forintot vesztett el, *Osman* pasa, a pleznai hős fia. Egy híres budapesti ügyvéd, aki sok pénzt vesztette a játéknál, sikasztott és íbelötte magát. Amíg *Thaisz* uralkodott, senkire mert *Reich* ellen fellépni. *Reich* pedig nagyuri módon élt. Sok drága szerelmi viszonyt tartott, a hetvenes évek vége felé pedig óriási összegeket költött *Mutzbauer* Micire, a híres orfeuménekészre. Azonfelül a bűzben is játszott. *Thaisz* bukása után *Török* főkapitány előljárta tüzte ki magát, hogy Budapestet megtisztítja a bűnbarlangoktól és három nappal kivégezése után kiadta a rendeletet, hogy a Reich-féle játékbanknak véget vessenek. A bankot szétbontották és ez alkalommal 40.000 forintot foglaltak le. Hanem azért titokban tovább játszottak. Négy hét múlva a rendőrség ismét meglátogatta a kiosztot és ekkor 15.000 forintot talált a bankban. Reich-től megvonták a játékengedélyt és ezután pusztulásnak indult a virágzó üzlet, amely tulajdonosának évente 40—50.000 forint tiszta hasznot hozott. Amikor 1889-ben *Reich* szerződése lejárt, *Hervary* Géza kapta meg a bérletet, *Reich* aztán Herkulesfürdőn kávéházzal és vendéglővel egyesített orfeumot nyitott, amelyvel azonban nem boldogult. Vagyona roncsaival most Berlinbe menekült, ahol bécsi kávéházat nyitott, de csakhamar csődbe jutott. Mint koldus tért vissza Budapestre, ahol néhány régi jó embere megsegítette. Néhány hét előtt kapott valami kis összeget, amelyvel a Hajós-útcában koszmát nyitott. Reichot, aki utóbbi időben betegeskedett tegnap reggel ágyában halva találták meg. Halálát őzvegye siratja. A holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe vitték, hogy megállapítsák, hogy *Reich*, aki utóbbi időben életuntságról panaszkodott, természetes halállal múlt-e ki, avagy önként vetette véget életének.

— **Kossuth Lajos sípkája.** Turinból azt jelentik a *Magyar Távirati Irodának*, hogy dr. *Basso*, Kossuth háziorvosa és barátja; a városi muzeumnak ajándékozta Kossuth házi sípkáját.

— **Tűzek.** A Kerepesi-ut 76. számú házban *Bruck* női divatárú-üzlettel van a reggel tűz volt. Valószínűleg egy eldobott gyufától meggyulladt az áruasztal és több ruhadarab elégett. A tüzet a VIII. kerületi tűzörség oltotta el. — A Nagykörúton-utca 17. számú ház egyik lakásában a telborult petróleumlámpától a szoba padlója gyulladt ki. Az V. kerületi tűzörség hamarosan elejét vette a nagyobb veszede-

lemnek. — A Külsőkerepesi-ut 112. szám alatt az éjszaka egy szénakazal meggyulladt és egészen elégett. A magasra csapó lángok pirosra festették az eget, amiól nagy gyárgés híre terjedt el a fővárosban. A tűz továbbterjedését a X. kerületi tűzörség akadályozta meg.

— **Gyógyeszer a sztrájk ellen.** A sztrájk ellen eddig éppugy nem volt orvosság, mint a halál ellen. Utóljára azonban mégis csak bebizonyosodik, hogy a halál a legnagyobb hata. Még a sztrájknál is nagyobb. A mozaiz selyemgyárosok ugylátszik kitárlták a módját annak is, hogy miképpen tudja kicsavarni a tőke a munka kezéből az egyetlen, legyőzhetetlennek vélt fegyvert. A *Fossatti* cég gyáraiban már ötven nap óta sztrájkolnak a munkások, s nem tudnak megegyezni munkaadóikkal. Az ötven-napos sztrájk már-már tönkretjuttatta a hatalmas céget, mikor a többi selyemgyárosok segítségére siettek. Szerződést kötöttek *Fossattival*, amelynek értelmében, ha esőtörtökig meg nem szünik a sztrájk *Fossatti* gyáraiban, akkor esőtörtökön minden mozaiz selyemgyár megszűnteti a munkát s elbocsátja a munkásait; ebben az esetben a jelentéktelen városokban egyszerű négyezer ember elvesztése a kenyerét.

— **Kövés állás, sok folyamodó.** A Sándor-utcai képviselőház folyosóján nap-nap után nagy az élénkség egy idő óta. Pedig a Ház nincs együtt, a honatyák nem tanácskoznak az országgyűséről. Mindössze álláskeresők nyüzögnek a folyosókon, s az ostrom ama csekélyszámú terem-biztosítási és szolgai állásokért történik, amelyekkel az új országháza személyzetét megszáporítják. S az arány megint csak a régi. Mindössze *husz-huszonöt állás*, köztük három-négy terembiztosítási, s ezzel szemben *hatszázan jelentkezők* már is a folyamodásukkal. Pedig még ki sem irta a képviselőház elnöksége a pályázatokat. Az elnökség egyébként ma elhatározta, hogy mindaddig, amíg a gyakorlat meg nem mutatja, hogy hány új emberre van szükség, senkit sem szerződött, csak ideiglenesen kiségitőket alkalmaz. Ez az állapot egy hónapig tarthat el, addig türellemmel kell lenniök az álláskeresőknél.

— **A Szállodások Nemzetközi Egyesülete.** A külföldi szállodatulajdonosok és vendéglősök holnap este érkeznek fővárosunkba, hogy résztvegyenek a *Szállodások Nemzetközi Egyesületének* nagygyűlésén. A külföldi vendégek megérkezése alkalmából a *Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartársulata.* A budapesti rendező-bizottság, amelynek élén *Gundel* János, *Gittek* Frigyes, *Stadler* Károly, *Müller* Antal, *Palkovics* Ede, *Förster* Konrad állanak, mindent ekövet, hogy a külföldi vendégeknek az idegenforgalom emelése szempontjából is anyira fontos budapesti tartózkodásait minél kellemesebbé tegye. A rendezőbizottság lelkeshangu felhívást bocsátott ki a magyar vendéglősök-höz, hogy ha nem fogadják ki a külföldi vendégeket azzal a fényvel és pompával, amelyvel őket fogadták a külföldön, pótolják azt azzal, amiben a magyar jár elől minden nemzetek közt, — a vendégszeretet melegségével. „A magyar vendégszeretet, a haza, a székesfőváros jó híre van kezeteiben — így szól a felhívás. Iparunk becsületéről, az ország és székesfőváros ipara, kereskedelme és idegenforgalma életbevágó kérdéseiről van szó, kérő szózatunk ezért száll felétek. Mutassátok meg a világnak, hogy milyen a magyar vendéglős és mit tud! Hadd lássa, miként szeretik iparotokat, hogyan munkáljatok annak érdekében javán ernyedetlen szorgalommal, hogyan fogadjátok a magyar az idegent vendégszerető házában és szent családi tűzhelye melegenél.” Holnap a magyar vendéglősök tartanak gyűléseket a nemzetközi nagygyűlés bevezetéséről. Dél előtt kilenc órakor az országos nagygyűlés-egyesületét tartja V. rendes közgyűlést az *István főherceg* szállóban *Bokros* Károly elnöklésével, majd tíz órakor a *Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége* II. évi közgyűlése következik, amely az elnöki jelentésről, a szakoktatás, idegenforgalom, helyközvetítés kérdéseiről és egyéb, a vendéglősöket érdeklő tárgyakról fog tanácskozni.

Igen tetszetősen kiállított s rendkívül praktikus könyvet ad *Barla* Béla a Budapestre érkező szállodások kezébe „Budapest leírása” címmel. Az idegenforgalom emelésére ennél a csinos könyvnel jobb eszközt alig tudunk, mert nemcsak érdekesen s alapos tudással ismerteti a magyar fővárost, hanem tiszta, szép képekben is bemutatja a főváros nevezetesebb pontjait s szebb részleteit. A vendéglősök és szállodások pedig különösen haszonnal forgathatják, mert a látványokon felül még az iparuk körébe tartozó tudnivalókkal is szolgál az könyv, amely könyv-árusi forgalomban azonban nem kerül.

— **Házasság.** *Israel* Mirkó zágrábi magánhivatalnok tegnap tartotta esküvőjét *Stein* Matild urhölgygel a dohány-utcai izr. templomban. Az egyházi szertartást megelőző polgári esküvő a VI.—VII. ker. anyakönyvvezető előtt ment vége, amelyen tanuként dr. *Deutsch* Adolf orvos és *Léderer* Rezső mérnök, vállalkozó szerepeltek.

Fenyvessi Jenő intéző eljegyezte *Strasser* Racska kisasszonyt Hódmező-Vásárhelyről.

— **A hatmillió sikkasztás.** Most már nem négy- vagy ötmillió sikkasztásról beszélnek a Lánderbanknál, hanem hat millióról s ki tudja, holnap talán még ennél is nagyobb összegekről. A banknál még nem fejezték be a vizsgálatot, de ma mégis megállapították már, hogy az elikkasztott összeg legalább is hat millió korona s nem 4,600,000, mint ahogy eddig hitték.

Jellinek, ezt a Humbertnéhoz fogható sikkasztó kapacitást, ugylátszik épp olyan eredményel üldözik, mint a hírhedt francia asszonyt. A rendőrség nagy energiával, de kevés eredménnyel kutat. Ma több embert hallgattak ki s hir szerint egy embert le fognak tartóztatni. A jözeffvárosi járásbírósg gondnokot nevezett ki Jellinek részére. A Lánderbank igazgatósága intézkedni fog, hogy mindazokat a hivatalnokokat megbüntessék, akik Jellineknek a sikkasztást megkönnyítették vagy elősegítették. A bank igazgatósága legközelebb ülést tart, amelyen a pénzürti osztály reformálásával fog foglalkozni. A nyomozás eddigi adataiból az következtetik, hogy Jellinek Krensben van vagy ott öngyilkos lett.

Bécsből táviratozza tudósítónk, hogy a sikkasztó Jellinek Odónnek még mindig nem akadt hír nyomára. A rendőrség valószínűnek tartja, hogy Jellinek öngyilkos lett. Az elektromobilitárs ságot a Lánderbank nem hajlandó átvenni, mert az akkumulátorgyár-részvénytársaságnak, amely az elektromobil-vállalatot alapította, az ellen 155.000 koronájnyi követelése van, amelyet annak idején betáblázott, most pedig beporította a vállalatot érte. A bécsi tőzsde-kamara elnöksége elhatározta, hogy vizsgálatot indít ama bankházak ellen, amelyeknek közvetítésével Jellinek a tőzsdén játszott. A Lánderbank este kommunikált adott ki, melyben tudatja, hogy az elikkasztott összeg nem nagyobb, mint amennyit első nap közölt.

— **Sikkasztó könyvelő.** A Fehérekorszt Országos Lenéház-Egyesületben nagyobb sikkasztásnak jöttek ma a nyomára. Az egyesület könyvelője, *Salgó* Bertalan tekintélyes összeg elikkasztása után megszökött. Eddig még nem lehet tudni, mennyire rug az elikkasztott összeg, de minden jel arra mutat, hogy a hűtelen hivatalnok nagyobb összeggel károsította meg a jótékony egyesületet. *Salgó* Bertalan könyvelő öt esztendő óta áll az egyesület szolgálatában. A mult esztendőben történt államosításnál is megmaradt könyvelői minőségében s a vezetőség teljes bizalmát bírta. *Salgó* ma délelőtt nem jelent meg a hivatalában. A délelőtti postával egy levél érkezett az országos központi takarékpénztártól, amely az egyesület pénzeit kezeli, s ebben arról értesíti a takarékpénztár az egyesület igazgatóságát, hogy a számlájára a napokban 6000 koronát utalványozott ki *Salgó* Bertalan könyvelő kezeihez az igazgatóság meghatalmazása alapján s ezt az összeget *Salgó* fel is vette. A levél nagy feltűnést keltett az egyesületben, mert — mint hamarosan kiderült — senkinek sem volt tudomása arról, hogy *Salgó* az igazgatóságtól meghatalmazást kapott volna pénzfelvetelre. A levél érkezése után azonnal elküldték egy szolgát *Salgó*-nak a Holló-utca 19-ik szám alatt levő lakására, ott azonban azt mondták, hogy *Salgó* még szombaton Bécsbe utazott a lóversenyre s onnan értesítette házigazdáját, hogy ne várják egyelőre haza, mert Bécsből tovább utazott. Az igazgatóság erre rögtön megindította a vizsgálatot s átvizsgálatta a számadásokat, eddig azonban még nem lehetett megállapítani a kár összegét. *Salgó* nem kezelte pénzt, de amit kiderült, hamis meghatalmazást állított ki magának, amelyvel az országos központi takarékpénztártól több alkalommal nagyobb összegeket vett fel az egyesület nevében s ugyanilyen módon vette fel legutóbb a mult héten is a 6000 koronát. *Salgó*, akinek 2400 korona évi fizetése volt az egyesületnél, két év óta állandó alakja volt a lóversenyeknek. Az utóbbi időben állandóan nagy összegekkel fogadott s az anguszti versenyeket csodálkozva látták az ismerősei, hogy százkabban, sőt ezrekben játszik. Meg is kérdezték a pénz eredetéről nézve, de *Salgó* azt mondta, hogy 4000 forintot örökölt egyik nagybátyjától. Ezenkívül állandó alakja volt az éjjeli mulatóhelyeknek is és nagyban kártyázott. Kiderült most, hogy a sikkasztásokat ugy követte el, hogy az országos központi takarékpénztár értesítő leveleit mindig félretette s nem adta át az igazgatóságnak. Az egyesület igazgatósága ma este hét órakor ülést tartott, amelyen bejelentették a sikkasztást s az igazgatóság megbizta az egyesület ügyészét, hogy *Salgó* ellen tegyen a rendőrségnek feljelentést, ami meg is történt.

— **A földregészjelző működik.** A budapesti földtani intézet földregész jelző készüléke ma igen erős távoli földregész jelzett, mely 3 óra 6 perckor kezdődött és 4 óra 35 perckor szűnt meg. A jelzőkészülékről természetesen nem lehet leolvasni, hogy hol volt a földregész, de kétségtelen, hogy valahol nagy katasztrófa történt.

— **A bolognai gyilkosság.** Gróf *Bonmartini* gyilkosának *Tullio Murri* bolognai ügyvédnek elfogására a következők jelentik *Roveretoból*: Az északra érkező vonaton e hó 18-án este 10 órakor érkezett Alába *Tullio Murri*. Münchenből jött és több napon át óntalanul harangolt volt részint Németországban, részint Ausztriában és Svábjában. Az álai pályaudvaron egy közszolgálatú azt kérdezte, hogy hol van a rendőrhivatal. Amaz rábámult és nem felelt. Ekközben egy *Muck* nevű osztrák rendőrbiztos, aki véletlenül a közelben állott, megfigyelte a két embert s mivel az idegen gyanusnak tetszett neki, odalépett s kérdezte tőle, hogy mit kíván.

— *Tullio Murri* bolognai ügyvéd vagyok s át akarom magamat adni a hatóságnak! — volt a válasz.

— En pedig *Muck* rendőrbiztos vagyok, és önt ezennel letartóztatottnak nyilvánítom.

Murri nyugodtan követte a biztost a rendőrségre. Ott azt kérte, hogy ne hallgassák ki, hanem szállítsák azonnal Bolognába.

Négy száz frankot találtak nála meg egy még le nem zárt levelet, amelyben egy bolognai barátjának azt írja, hogy ő az egyetlen, aki alaposan ismeri az egész gyilkosságot s hogy eméltöve fel fogja magát adni.

Az éjszakát *Murri* az álai börtönben töltötte s tegnap délután két csendőrt *Roveretoba* kísérte, ahol átadták a kerületi törvényszéknek. Este az államügyész kihallgatta. *Murri* kérte, hogy szolgáltassák ki az olasz hatóságoknak. Az ügyész táviratozott az insbrucki főügyésznek és a bolognai hatóságnak, hogy mitévő legyen. Ha a diplomáciai eljárást rövidesen végzik el, akkor a kiszolgáltatás öt-hat nap alatt megtörténhetik.

— **Tűz a Linzer-gyárban.** Veszedelmes tűz pusztított ma este a Külső Váci-úton levő Linzer-léle szeszgyárban. Este kilenc óra tájban kigyuladt a hatalmas telepen levő jégverem s nagy lánggal égni kezdett. A tűz belekapott a gyártelep kerítésébe is s ebből is elpusztított egy jó darabot. Azért volt veszedelmes a tűz, mert a jégverem ott van a nagy szesz-tartály közelében s minden pillanatban attól lehetett tartani, hogy belekap a tartályba is s az ott levő nagymennyiségű szesz felrobban, ami elpusztította volna az egész gyártelepet. A tűzhöz nagy örség vonult ki, amely másfél órai erős munka után elijította a veszedelmet. A kár nagysága eddig még nincs megállapítva.

— **Nemzetközi idegenforgalmi iroda.** Ma nyílt meg a m. kir. államvasutak központi menetjegyvirodájára, mely a magyar kormány támogatása mellett, a Cook Tamás és Fia-cég, valamint a Nemzetközi Hálókocsi Társulat menetjegyvirodájának egyesítésével alakult. Határvonalat jelez és a megnyitás az idegenforgalom emelésére irányuló törekvésekben. Az idegenforgalom emelésére hivatott új intézmény helyiségei a Vidadó-téren három utcára nyílnak. Van benne idegenforgalmi iroda a külföldiek informálására, olvasóterem a jelentékenyebb külföldi lapokkal, etnográfiai és háziipari bazar, amelyben olyan magyar jellegű emléktárgyakat árulhatnak, amelyek a külföldieknek karakterisztikus emlékül szolgálnak a Magyarországon töltött napokra. A központi menetjegyviroda színházi jegyvirodát is tart önn, ahol színházba, kiállításokra, mulatóhelyekre és múzeumokba kaphatók belépőjegyek; ugyanígy magyar festőművészek népies tárgyai zsánerképei is ki vannak állítva. A vállalat helyiségi rendkívül nagy igényrel vannak berendezve és valóban pompás otthon nyújtanak azoknak az utasoknak, akik menetjegyeik megváltása vagy egyéb tájékoztatás végett a helyiségeket felkeresik. Mai megnyitására a magyar társadalom előkelő körei adtak találkozózt a Vidadó-téri helyiségekben, országgyűlési képviselők, fővárosi bizottsági tagok, a közlekedési intézmény vezetői, a sajtó képviselői stb. A vállalat igazgatója: *Dessueffy Arisztid*, gróf *Esterházy Mihály*, *Frankfurter Albert*, *Hoffmann Sámuel*, dr. *Keppich Gyula*, dr. *Pollák Gyula*, gr. *Seaydy Pál* gróf *Széchenyi István*. Felügyelőbizottsága: dr. *Perczy Ferenc*, *Keppich Viktor*, *Spur István*, *Reimann Gyula*; ügyvezető igazgatója: *Láng József*; titkára: *Gáós Kálmán*. akik nagy vendégiszterettel fogadták és kalauzolták a folytonosan érkező vendégeket.

— **Megkészt feljelentés.** Március 26-án történt, hogy egy váci-utcai ékszerészhez beállított egy 18–20 évesnek látszó, vöröshajú, szeplős fiatal ember. *Beck Károlynak* mondta magát és egy 300 koronát érő brilliáns és nyolcgyémántkővel kirakott arany karkötőt kínál eladásra. Az értékes ékszerért csak 70 koronát kért. Ez figyelmeztette a kereskedőt és megkérdezte tőle, hogy kié az ékszer. A fiatal ember azt válaszolta, hogy az anyjé: *Beck Tivadarné*, aki a Teréz-kört 32. szám alatt lakik. A kereskedő erre, hogy meggyőződjék a fiatal ember elbeszélésének az igazságról, egy segédet küldött az állítólagos Beck-néhez. A vöröshajú legény azonban utközben megszökött. A kereskedő egy ideig várt, hogy majd jelentkezik az ékszer tulajdonosa, azután megtette a feljelentést. A rendőrség azt hiszi, hogy lopásból ered az ékszer és nyomozza a rejtélyes útját. Az ékszer a lopásértékesítésről II. emelet 71. ajtó alatt megtekinthető.

— **Felrobbant léghajó.** *Reichenbergen* ma nagy szerencsétlenség történt egy léghajó felrobbanása al-

kalmával. Még eddig nem sikerült kideríteni, hogy történt a baleset és mitől fogott szikrára a léggömbben lévő gáz, amely felrobbant és harminc embert súlyosan megsebesített.

— **Utazó zsebtolvajok** Gróf *Skardek Ignác* szófiai osztrák-magyar konzulátus attaséjának a zsebéből Bécs és Budapest között a vonaton kilopták a pénztárcáját, amelyben 950 korona, több irancia nyelvű névjegy és podgyáz-feladóvény volt.

(x) **Ha öszül a haja,** használja a *Stella*-vizet. Ára 2 K. Kapható *Zoltán B.* gyógyszerárban, Budapest, Szabad-ság-tér.

(x) **Az összes széptőszereket** felülmulja a *Földes-léle* Margit-eréme, mely az arcot föltétlenül tisztítja, irisszi és szépit. Kapható a kisdöntőnél, *Földes K.* gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszerárban. Nagy tégely 2 K., kicsi 1 korona.

A belga királyné halála.

Budapest, szeptember 22.

Mialatt a brüsszeli táviratok hírt adnak arról, hogy a belga nép mély részvétellel gondolt szerett királynéjának elhunytára, több telegramm a spaai kastélyban lefolyt drámai jelenetről értesít, amely a meghasonlott belga királyi család szomorú viszálkodását tárja a világ elé. A királyi apa kiméletlen haragja a hitves halottaságánál sem engesztelődik ki leánya, *Lónyay Elemér* grófné iránt, és csak most találjuk meg magyarázatát annak, miért kerülte *Stefánia* királyi hercegnő annyira esztendőig a brüsszeli udvart.

Brüsszel, szeptember 22.

Tegnap reggel érkezett Spaaba *Lónyay* grófné, aki Angolországban értesült anyja haláláról. Nem a királyi nyaralóban, hanem a Hotel Bellevue-ben szállt meg. A grófnét testvérhuga, *Klementina* hercegnő fogadta a királyi villában. A két nővér zokogva borult egymásra, élve a multak szomorú emlékeitől, mert évek hosszú sora óta anyjuk halottaságánál kellett újra találkozniok. *Lónyay* *Stefánia* grófné láthatta utoljára a halott királynét, mert mindjárt azután le kellett zárni a koporsót, minthogy a holttest már feloszlásnak indult, mert a királyné óhajlásához képest bebalzsamatlanul maradt. A koporsót egyszerűen díszített kápolnában helyezték ravatalra.

Brüsszel, szeptember 22.

Henriette királyné halottaszobájában tegnap rendkívül kínos jelenet folyt le. A király, aki csak délután 4 órakor érkezett meg *Spaaba*, *Luchomból* való megérkezése után bement a halottaszobába, hogy elhunyt feleségét még egyszer lássa. Amint belépett a szobába, ott találta lányát, *Lónyay* grófnét, aki anyjának holtteste mellett térdelve imádkozott. *Lipót* király rendkívül izgatott lett, amikor a grófnét meglátta s kezével intett neki, hogy távozzék a szobából. *Lónyay* grófné, akinek arca erre az intésre elváltozott, azonnal fölemelkedett a halottaság mellől és *Klementina* hercegnővel együtt hangosan zokogva távozott. A grófné néhány perc múlva elutazott Brüsszelbe, ahol gyorsan elterjedt a Spaaban végbement jelenetnek a híre. A lakosságot rendkívül fölzogatta ez a hír és a grófnét megérkezők sokan zajosban üdvözölték. A pályaudvaron ismétlődött a zajos tüntetés. A király még leányának távozása után is nagyon izgatott volt és folytonosan azt kiáltotta:

— Nem akarom őket (*Stefánia* és *Lujzát*) látni, már mondtam, hogy nem ismerem őket!

A *Matin* brüsszeli jelentése szorint, amikor *Lipót* király a kastélyba érkezett, magához hívhatta *Klementina* hercegnőt és fölcsóltotta, hogy beszéljen nővérével, *Lónyay* grófnéval, aki abban a pillanatban az apácák kápolnájában volt és mondja meg neki, hogy atyjának határozott kívánsága, hogy rögtön hagyja el *Spaát*. *Klementina* hercegnő rögtön fölkereste nővérét és átadta neki atyjának üzenetét. A két testvér együtt ment át a kastély parkján s *Klementina* hercegnő egész a kocsijáig kísérte *Lónyay* grófnét, aki visszatért a *Bellevue*-szállóba. A szállóból hetedfél órakor a pályaudvarra hajtott, hogy Brüsszelbe utazzék. Több ember megismerte a grófnét és így kiáltottak:

— Eljén *Lónyay* grófné!

A grófné föllebentette fátyolát és hangosan zokogva így szólott:

— *Merci mes chers compatriotes!* (Köszönöm, kedves honfitársaim.)

Ez az incident Brüsszelben sokféleképpen kommentálják. Egy másik brüsszeli távirat szerint a király állítólag kibékült leányával. Arról, hogy *Lujza* kóburgi hercegné *Spaaba* utazzék, szó sem lehet.

Brüsszelből táviratozza tudósítónk, hogy a városban szerte egyébről se beszélnek, mint arról a kínos jelenetről, amely a belga királyné halottasága mellett *Lipót* király és leánya, gróf *Lónyay*

Elemér között történt. A lapok kivétel nélkül elítélőleg szólnak a király szivtelen viselkedéséről, amely annál kirívóbb, mert a királyné halottaságánál esett meg és mert közvetlenül azután a flandriai gróf pár a legszívesebben fogadta *Lónyay* grófnét, aki két óra hosszat maradt a flandriai gróf párnál. Beszéli, hogy a mai kínos jelenet következtében *Windischgraetz* hercegné, az elhunyt királyné unokája, nem megy Brüsszelbe a temetésre. A kastélyban lefolyt jelenetről újabb a következő részletek szivárogtak ki:

Mikor Lipót király megtudta, hogy leánya megérkezett, nagyon meg lepette s környezetének kerekén megmondotta, hogy rosszalja a dolgot. Aztán a király felment abba a terembe, ahol a királyné kiterítve fektet. Eppen akkor volt ott *Lónyay* grófné; az így mellett térdelt és csöndesen imádkozott. A király megállott a terem közepén, megvárta, míg *Stefánia* befejezi imáját, aztán szó nélkül olyan mozdulattal tért, amely azt jelentette, hogy *Lónyay* grófné távozzék. A halottaság körül az udvari személyzet megdöbbsent. *Stefánia* főhercegnő felkelt s ajtólanul, csöndesen zokogva, kifelé indult. Az ajtóban majdnem elájult, megfogódzott a falnál. *Klementina* hercegnő odasietett és karanfogta nővérét, aki már-már összerogyott.

Klementina hercegnő egészen a kocsihoz kísért *Stefánia*, aki a fogadóba hajtattatott. Ott a grófné sírógöreszkbe esett. Hamarosan felkészült s kocsi kiment a vonathoz. Várnia kellett közel két óráig a brüsszeli vonatra. A közönség, amely már értesült a történetekről, melegen üdvözölte a grófnét. Feltűnt, hogy a grófné szeméi egészen vörösek voltak a sírástól. Ma kellett volna Brüsszelbe érkeznie gróf *Lónyay* *Elemér*nek is, de a gróf a történet után nem megy a temetésre, hanem egyenesen Londonba utazik feleségével.

Stefánia főhercegné a fogadóban több hírlapírókat fogadott. A városban egyhanguan elítélik a király embertelen eljárását.

Berlin, szeptember 22.

A német fővárosban nem kevésbé rosszalva beszélnek *Lipót* király viselkedéséről leányával szemben. A lapok erről írván, összehasonlítják a belga király eszelekedett *Ferenc József* király nemességével és fennkölt gondolkodásával.

Különösen éles a *Vossische Zeitung* cikke, amely így kezdődik: *Lipót* király semmi egyebet nem vehet szemére vejenek, hacsak azt nem, hogy ereiben nem folyik királyi vér. De a közvélemény sohasem hallott olyasvalamiról, ami gróf *Lónyay* *Elemér* férfiúi becsületét a legtávolabbról is érinthetné, sohasem követett el a gróf olyan dolgot, ami a tisztességbe ütökzik. Ezért történt, hogy *Ferenc József* király belegegyezett menyének a gróffal való házasságába. *Ferenc József* király azóta is többször adta jelet jóakarátának gróf *Lónyay* *Elemér* és felesége irányában. Milyen kirívó ezzel szemben *Lipót* király viselkedése vele nem egyenrangú születésű veje iránt.

Spaa, szeptember 22.

Henriette királyné temelése óriási néptömeg részvétele mellett ünnepesen folyt le. Az uton, amelyen a menet elvonult, katonaság és a város összes egyesületei állottak sorfát. A halottaskocsit egészen elborították a koszorúk. A király *Albert* herceg karjára támaszkodva gyalog ment a halottaskocsi után. Mögötte mentek a miniszterek, a tábornokok, a hatóságok és számos notabilitás. A beszentelést, amelyen *Klementina* hercegnő is jelen volt, *Rutten* lüthi püspök végezte.

A királyné holtestének ünnepes beszentelése után istentisztelet volt, amire a gyászmenet elindult a pályaudvar felé. 1 óra 55 perckor indult el a vonat mely a királyné holtestét *Laekenbe* vitte. *Lipót* király, *Albert* herceg, *Klementina* hercegnő, a miniszterek és a tábornoki kar ugyan-e vonaton foglaltak helyet.

Laeken, szeptember 22.

Henriette királyné temetése ma délután a lakosság rendkívül nagy részvétele mellett ment végbe. A tömeg odaözlönle Brüsszelből is oly nagy volt, hogy a katonaság, mely a pályaudvar és a templom előtt sorialat állott, csak nehezen tudta fenntartani a rendet. A holtestet hozó vonat 3 óra 40 perckor érkezett a pályaudvarra. A mozdonyon a gyászfátyollal bevont belga zászló volt. Ágyudörgés hirdette a vonat megérkezését, mialatt a csapatok tisztelegtek. A flandriai gróf, aki a vonatot várta, az udvari szalonkocsiba ment, melyet *Klementina* hercegnő elhagyott, hogy nyomban kocsi sáljon, mely a templomba vitte őt. Azután a király szállott ki diszegenruhában, mellén gyászszalaggal. A királyt a mechemi érsek és Belgium primása, *Goossen* bírnok fogadta, aki beszédet intézett hozzá. A király mögött ment a flandriai gróf és *Albert* herceg gyászfátyollal karjukon és kardjuk markolatán, mire a koporsót leemelték a halottaskocsira és a menet elindult a templomba. Ideérkezve,

a polgárorség altisztjait lementék a kocsiról a koporsót, amelyet gyászajánlattal bevont királyi koporsó és korona borított. A gyászlepel sarkait Gossinet báró, Wyckelslooth tábornok, D'Oultremont gróf és Meyten de Nornes tábornok tartották. A granátoszerep zenekara gyászindulót játszott. Mintán a mechelni érsek a beszentelést végezte, a koporsót, követve a királyt és a többi gyászoló családtag által a kriptába vitték, amelyben már Baldwin herceg, Jozefin hercegnő és a hennegau gróf sirja van. A királyné holttestét később fia, a hennegau gróf mellé fektetik.

A méla akkord.

— Jelenet. —

Párisban kitudódott, hogy a persa sah nem ad fizetést udvari embereinek. Udvaronoi tisztára abból élnek, amit lopnak. Ezek után a következő módon képzelem el a sah budapesti látogatásának utolsó akkordját:

A marsal: Felsőleges ur, a pénzből, amit rám bízta, ime, maradt mástól medzsidje, más szóval: hét frank ötven.

A sah: Hiszen huszezer frankot bízam rád! Hogy lehetett Budapesten tizenkilenczerekilenczszázkilenczvenkét frank ötvenet elkölteni?

A marsal: Drága volt az élet. (Mosolyogva.) Különben, óh felség, itt a részletes számla.

(Atadja.)

A sah (ótvassa): Hm, hm. Mi ez? Szalma: ezer korona.

A marsal: Felsőleg szalmán szivta a jeges limonádét.

A sah: Ezer korona?

A marsal: Hja, akkor drága volt a szalma Magyarországon. Aztán ez finom szalma volt. Panama-szalma. Aztán meg már azért is drága volt, mert ez volt az a szalmaszál, amelyhez a tudókló osztrák nagyhatalmi állás 1866-ban kapkodott.

A sah: Ez már más.

A marsal: Ugy-e? Ezért kell végighallgatni az embert.

A sah: Hát ez mi? Operai páholy = kétezer korona. Hisz én az udvari páholyban ültem!

A marsal: Azért volt olyan drága.

A sah: De hisz az udvari páholy ingyen van!

A marsal: Nem igaz. Az utcai páholy van ingyen. Csak nem ültem felségedet az utcai páholyba, hogy semmit se lásson az előadásból!

A sah: Pardon. Bocssás meg. Ezt nem tudtam.

(Tovább nézi.)

A marsal: Na, lássa.

A sah: Hát ez micsoda? Lőszerek = négyezer korona?

A marsal: Ez a káromkodás.

A sah: Micsoda káromkodás?

A marsal: Felsőleg azt mondta dühében: „ezer kartács és bomba!” Persze, siettem rögtön mindezt bevásárolni. Ezer kartács a 1 korona és ezer bomba a 3 korona, az négyezer korona.

A sah: És hol van ez a kétezer löveg?

A marsal: Az nagyon érdekes. Az Ön európai utja alatt husz királyi sarj született. Mindeniknek a tiszteletére 101 tüdőlvést tettem. (Bűszkén): Husz löveget a saját pénzből kellett hozzávásárolni, hogy kifussa!

A sah: Izidor, te csalsz!

A marsal: En? Így görbülnön meg felséged, ha csalok!

A sah (dörögve): Te csalsz!

A marsal: Hogy lehet ezt mondani? Én csalok? Hát lopni csak nem mehetek! És ingyen semmi sincs, csak a halál, azt pedig nem kívánja felséged, ugy-e?

A sah: Nem.

A marsal: Na látja. Hát mit akar?

A sah: Pardon. Bocssás meg.

(Aldírja a számlát.)

— o. —

SZÍNHÁZ, ZENE

** Prielle Kornélia első fellépése. A Nemzeti Színházban csütörtökön, a hó 25-ikén lép fel nyári szabadsága után először Prielle Kornélia Pailleron *Ahol unaioknak* című vígjátékában Reville hercegnő és szombaton Clemenceau szerepében. A művésznek legközelebb új szerepet is kéri: Kemechey Jenő és Malonyai Dezső október 3-ikára kitűzött társadalmi színművében Özevgy Vékey Gedeonné szerepét fogja játszani s részvétel a próbákban, melyek már napok óta folynak.

** A Vígsház bemutatója. Héros és Milton bohózata, *A három grácia* (Family-Hotel), szombaton, a hó 27-ikén kerül bemutatásra a Vígsházban. A szerzők ezzel a telivér párisi darabbal, mely a mult szombaton a Palais-Royal egyik legnagyobb sikere volt, egy csapásra a legkiválóbb bohózatírók közé kerültek, úgy, hogy a *Három gráciát* Feydeau legjobb darabjaival egy sorba helyezték. A cselekmény színhelye egy montecarlói családi szálloda, ahol a bohózat hőseit a legfűrosabb helyzetekbe sodorják. Az újdonság főbb szerepei Góth Sándor, Hegedűs Gyula, Vándor Ferenc, Tapolcai Dezső, Balassa Jenő, Gassi Mariska, Lenkey Hedvig, Pécsi Paula, Fábrián Kornélia játszzák.

** Charlotte Wiehe a Népszínházban. Charlotte Wiehe, aki közelebb a Vígsházban fog vendég szerepeltetni a színművészet minden ágában oly tőkélyre emelkedett, hogy a skandináv országotan ninos nálánál ünnepelebb művésznő. Pályáját a kopenhágai királyi színháznál kezdte, ahol atya mint karmester működött. A kis Lolotte — ezen a néven emlegetik hazájában — 17 éves korában már primaballerina volt. Greig, a világhírű komponista biztatta arra, hogy legyen énekesnővé, majd drámai tanulmányokat végzett és ma Wiehe Sarolta egyforma tőkélyvel adja a *Naila*, *Frou-Frou*, vagy a *Baba* címszerepét. A világhírlítés alatt Párisban vendég szerepelt. A nemzetközi közönség előtt szenzációs hatást ért el *A kés* című mimodrámban, amely azóta bejárta az egész világot; hasonló sikert ért el a *Babus ember* (L'homme aux poupées) című darabban és más oly egyfelvonásos művekben, amelyek módot nyújtanak arra, hogy káprázatos művészetének egész skáláját ragyogtassa. Ez a siker bírta rá Wiehe Saroltát, hogy körutjának programjába az említett darabokat sorozza és azokat fogja előadni a Vígsházban is.

** Blaha Lujza bucsufellépése. Múltán Blaha Lujza asszony nemzeti színházi örökös szerződése október 16-án veszi kezdetét, a nagy művésznő ez ideig még egyszer eljátszta a Népszínház közönsége előtt legkiválóbb szerepeit. A tizenöt estére tervezett népszínmű-ciklus fog alkalmul szolgálni a bucsufellépésekre.

** Hírek a Fővárosi Nyári Színházról. A Fővárosi Nyári Színházban holnap, kedden kerül színre ez évadban utoljára, tizenki éncedszer *Az édes lányka* című szép zenéjű mulatságos operette. Szombaton jótékonyul előadás lesz a budai színházban. A krisztinavárosi szegény gyermekek felruházó egyesület javára Konti Józsefnek *Az eleven örök* című operettje kerül színre. Bellini *Norma* című operájából, mely a jövő hét hétfőjén és utolsó előadású szerdán, október 1-én kerül színre, napról-napra fokozódó buzgóssággal folynak a próbák. Az opera főszerepei Anday Blanka, Perényi Margit és Mihályi Ernő éneklék.

** Népszínház. Uj. Doktor József Kossuth Lajos című történelmi korrajza a tegnapi harmadik előadásán is szívesen híz előt került színre s a lelkes közönség zajosan ünnepte a hazafias darab szerepét. Szívesen Imrét. Kossuth Lajos személyesítőjét pedig nyílt színen is ismételtlen megtapsolta. — A színház személyzete most próbálja Verney régi pompás operettjét, a *Fancon asszony lednyá-t*, amelynek repriseje pénteken lesz.

** Állandó színház a Városligetben. Feld Zsigmond, a Városligeti Nyári Színház érdemes igazgatója azzal az életrevaló tervvel foglalkozik, hogy a mostani színház épületét, amelyet huszonöt évvel ezelőt a saját költségén építtetett és rendezett be, ismét a sajátjából a népek való olosó állandó színházá alakíttassa. Késéget sem szenved, hogy egy olosó népszínháznak a többi fővárosi színház mellett is nagy létjogosultsága van s Feld igazgató személye és ambíciója mindenképpen megeléző garancia arra, hogy ez az új népszínház hivatásának meg fog felelni. Ma délelőtt Horváth János tanácsos elnökkel a színházi vizsgálo-bizottság foglalkozott ezzel a dologgal s az alatt a főtétel alatt, ha az új épületnek a színpadát és nézőterét külön-külön teljesen tüzbiztos fődéllet látják el, hozzájárult az építési engedély kiadásához. Késégtelen, hogy e hasznos magyar kulturintézet felépítése minden oldalról a legnagyobb rokonszenvvel találkozik s értesítésünk szerint, ugy a kormány, mint a főváros Feld Zsigmondnak, a magyarosodás érdekében elég hosszú során át kifejtett tevékenységére való tekintettel is, ez új intézményét is hathatós támogatásban részesíti.

** Estély. Szombaton este tartotta a Nótiszíveslők Országos Egyesülete ötvenes fennállásának jubiláló estélyét a Vigadó összes termoiben. A szép sikerű estélyt Ujlaki Béla, az egyesület alapítója, lendületes beszéddel nyitotta meg, rámutatva az egyesület áldásos működésére. Erre hangverseny következett, amelyben közreműködtek: Ligeti Juliska, Rózahegyi Kálmán, Kemény Rezső tanár és ifjabb Abrányi Emil, akik művészi előadásukkal emelték az estély lényét. A hangversenyi rendkívül kedélyes társasvácsora, majd hajnalig tartó tánc követte.

** A Városligeti Nyári Színházban kedden lesz a színház kedvelt primadonnájának, Csongóri Mariskának a jutalomjátéka. A művésznek Konti József bájos operettjében, a *Suhanban* fog játszani és a közönség lelkes ovációban fogja részesíteni kenvenét. Rajta kívül Feld Olga, Eörsy, Latabárné, Feld Mátyás, Szentes, Gömör és Nagy játszanak. Szerdán a *Lizelott* kerül színre Feld Irinnel. Pénteken *Kacziány Viola*, dr. Kacziány Géza bájos leánya, a vidék egyik legjelesebb drámai művésznője fog vendégként fellépni Sudermann *Othon* nagybátásu színművében.

** Esti tanfolyam a Magyar Zenekolában. A Magyar Zenekola József-körút 9. szám alatti intézetében folyó évi október elsőjétől Manheit J. tanár vezetésével magánénekekre külön esti tanfolyamot nyit. Havi tandíj 12 korona.

** Az elkészedett Erlieu. A párisi *Journal des Debats* írja, hogy Brieux, a *Vörös talár* szerzője annyira elkészedett azok miatt a balsikerek miatt, amelyek utóbbi időben a színpadon érték, hogy teljesen hátat akar fordítani a színművészetnek és a gazdálkodásra adja magát. Ebből a célból már vásárolt is a vidéken egy kis falusi jószágot.

** Vidéki színházak. Makó Lajos színgazdát e hó 30-ikán kezdi meg jól szervezett színtársulatával az előadásokat Debreczenben, melynek színházát Komjáthy János batesztendő színgazdája után ő kapta meg egyhangúlag a legújabb áramok estendőre. A szezon, tekintve a közönség átlékeldőségét s az újonnan szervezett társulatot — mint tudósítónk írja — igen élénknek ígérkezik. A bérletek az utóbbi években ritka szép eredménynyel záruak s általában minden jel arra mutat, hogy a közönség pártfogása az új színgazdátó iránt kitüntető módon fog megnyilatkozni. A társulatnak hat elsőrangú énekesnője van: Felhő Rózi, Ador Juliska, Szőgyi Gina, Adamek Irma, Krémné és Püspöki Róza, de az énekes- és drámai személyzet többi tagja is a vidéki színészet legkiválóbbjairól került ki. Menszáros Margit, Hahnel Aranka, Csige Ilonka, Palugyi Lajos, Klencovics György, Fataky Béla, Krémér Jenő, Mezey Andor, Karacs Imre jobbara ismerősök a fővárosi nyári színházakból s általában az 50 elsőrangú erőkből álló társulat többi tagja is méltó a nagy muittal dícserehető debreczeni színház előkelő, művészi színvonalához. 36 tagból álló karizmésztyei, a katonazenekar 30 zenésze s két táncosnő egészíti ki a művészszejméjzelet. Az előadás, — Makó régi szokásához híven, — péntéki napon lesz s a *Sombatosok* kerül színre, de már az eső hetekben sorra kerülnek a legújabb énekes- és drámai újdonságok.

** Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. Ma este a Telefon Hírmondó előadott szórakoztató s m. kir. Operaház előadást fogja közvetíteni, előadásra kerül a *Fajozók*, Leoncavallo drámája és utána a *Szerelmi kaland*, Mader Raoul balletje, melynek zenéje szintén hallható lesz a kagylókön keresztül. Az opera előadásnak közvetítése után az esti előadás következik, melynek körében a legérsebb híreket olvastatja fel a beszélőszámg, majd annak bevezetővel 11 óráig megéjzenezés hallható.

MŰVÉSZET

□ **A Vörösmarty-szobor ügye.** Két estilap ma azon tőri a lejt, bennmaradok-e vagy sem abban a bizottságban, melyre a Vörösmarty-szobor ügyében a döntés hatalmát ruházzák a pályázati feltételek s e kiváncsiságukat azzal okolják meg, hogy a pályázó művészek egyike velem rokonai kötelékben áll. E kiváncsiságot, bárha rengeteg ildomtalanságot látok benne, könnyűszerrel kielégíthetem. Amit ebben az esetben tennem kellett, azt én már jóval előbb tettem meg, semmint e kérdések, bármely formában, felmerülhetnek. Csak hogy nekem nem szokásom a legszigorubb korrektség elemi követelményeinek magától érthető teljesítésével a nyilvánosság előtt eldicsekednem.

Vései József.

□ **Az orvosok műkiállítás.** Az orvosok műkiállításának végrehajtó-bizottsága dr. Eitsher Gyula egyetemi tanár elnöklése alatt ülést tartott s ez ülésen elhatározták, hogy a nagyközönség köréből nyilvánult óhajtsáshoz képest, a kiállítás tenetünk egyszer, csütörtökön reggel tíztől este tizenegyre egyfolytában nyitva lesz. Este hét órától a rendez belépődíj mellett a közönség a képek megszemlélése mellett a honvéd-zenekar sétahangversenyében is gyönyörködhetik. A fővárosi orvosai családi hozzátartozóikkal jövő csütörtökön este kilenc órákor ott fognak egymással találkozni. Október 11-ikére egy nagyobb ünnepség megtartását tervezik. Hogy a fővárosi középiskolák felsőbb osztályait és az egyetemeket látogató tanuló-ifjúságnak a látást látogatását megkönnyítsék, az iskolák igazgatóságának mérsékelt árú belépőjegyeket nagy számmal bocsátottak rendelkezésre.

□ **Perczel Dezső arcképe.** Régi szokás, hogy a képviselőház elnöke megíesteti elődje arcképét. Gróf Apponyi Albert is követte ezt a régi szokást, s Perczel Dezső volt előnk arcképét megrendelve a képviselőház számára. Az arckép még a nyáron elkészült és Balló Ede festőművész esetét dícséri. Perczel Dezső arcképe azonban már nem került az arcképcsarnokba, mert éppen a költözöközés küszöbén készült el, de más okból is. A képviselőház elnökei Pázmány Dénesolt Szilágyi Dezsőig, holnap már mind ott lesznek az új parlamentben, a Perczel Dezső arcképét azonban elkérte festője, mert az idei téli látlatot ki akarja állítani. Balló ma a kellő formátások mellett vette át a háznagytól a képet azzal a kikötéssel, hogy a látlat után „hiánytalanul” az új parlamentbe szállítja.

□ **A Gellért-szobor felállítás.** A Gellérthegy oldalán, az esküteri hid főjárójával szemben most állították föl Gellért püspök éreszobrát. Ma még ia-

állványok takarják el a hatalmas ércalakot, melyet a leleplezés napjáig vászonleplebe burkolnak. A püspök alakját papirba rúti és jobbjaiban keresztet tart. A talapzatról egy megmérni készült pogány magyar áhitalt tekint föl reá. A leleplezés a jövő hónapban lesz nagy ünnepségek közt.

□ **Kossuth-szobor Erzsébetfalván.** A székesfővárossal szomszédos Erzsébetfalva közönsége mozgalmat indított, hogy a község ikerén szoboremleket állítson Kossuth Lajosnak. A község képviselőtestülete ezer koronát szavazott meg a kegyeletes célra, melyre magánosok és testületek is jelentékeny összegeket írtak alá.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **A Kisfaludy Társaság** folyó hó 24-én délután 5 órakor tartja rendes havi ülését a tudományos Akadémia heli üléstermében, a következő tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyit. 2. Folyó ügyek. 3. *A rab király szabadon, Bárony István* r. tagtól. 4. *Költmények Lévy József* r. tagtól. 5. *A cigányról és a magyar zenéről Agai Adolf* r. tagtól. 6. Zárt ülés.

Nyilttér.

Egyéves önkéntesek legjobban és legolcsóbban szereshetik be felszerelésüket az előnyösen ismert

BLUM ÉS TÁRSA

szérb királyi és József főherceg udvari szállítóalá
Budapest, **Sütő-utca 2.**

♦ ♦ ♦ AZ ÚJ ANCOL ♦ ♦ ♦

FÉRFIRUKA-BÉRLET

LEGJOBB RUKÁZKODÁSI RENDSZER

♦ **DEUTSCH F. KÁROLY** ♦

BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM.

Diszkrét betegségek elsőrendű gyógyító-intézete Budapest, Teréz-kört. 44. **Dr. Mitzger Tivadar** személyes vezetés alatt, nyitva egész nap. Elismert kiváló gyógyhatású modern intézet ideg-, nem-, vérbetegségek és gyengeség állapotok, impotencia gyökéres gyógyítására. Tapasztalt radikális és gyors eredményeket nyújt, honorárium teljes gyógyulás után fizetendő. Prospektusok és levelek értesítésként díjmentesen küld az intézet.

Köszönetnyilvánítás.

Fiam **Czirbesz Pál** volt zólyombrezói magyar államasztati hivatalnok elhunytá alkalmával a hivatalnokai és tisztviselői kar, valamint a szolgazemélyzetnek, továbbá a gyári tisztviselőknél részvéte lesújtott apai szívemnek nagyon jól esett, melyért ezután is köszönetemet nyilvánítom.

(Az e rovat alatt közlőtteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

♦ **Cambridge Budapest.** A Cambridge University Association Football-Klub csapata, amely szeptember 27. és 28-án mérkőzött Budapesten, a következő összeállításban játszik: I. S. Rowlandson (Trinity Hall), P. L. Hollins (Trinity Hall), H. H. H. Hockey (St. Johns), U. H. Tubbs (Cains), A. F. Leach-Lewis (Pembroke), P. P. Braithwaite (Cains), F. R. Farmer (Queens), S. S. Harris (Pembroke), R. N. R. Blaker (Jesus), H. A. R. E. Unwin (Selwyn), G. B. Canny Earnfield (Queens). A csapat kapitánya T. L. Hollins. A csapat tagjai közül Hollins, Tubbs, Braithwaite, Harris, Blaker, Unwin, Canny játszóik egyetemük reprezentatív csapatában, a rivalizáló oxfordi egyetem csapata ellen. A kapuvédő Rowlandson, a Preston North End hírneves csapatában tőlte már be ezt a szerepet, és az angol cupmérkőzéseken is Old Carthusians egyik erőssége volt. A kapitány Hollins, kiváló és biztos rugó, a csapat lelke. Tubbs és Leach Lewis jó védők. Braithwaite, a világhírű Corinthian csapatban játszik, a londoni közönségnek Ginger néven kedeltetett kedvence, a többi játékos elsősorban erő. Nehéz szerepe lesz ezekkel szemben a magyar csapatoknak, bár Oxford tavaszi szereplésétől sokat tanultak és most Cambridge újabb tényezője a magyar football-sport fejlődésének. Az angol csapat szeptember 28-án hagyja el hazáját és szeptember 29-én délután érkezik Budapestre.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Egy művészón hitelezői.** A Royal-szálló egyik termében ma délelőtt egybegyűltek közös értekezletre dr. Török Sándor fővárosi ügyvéd meghívására folytak Hilgermann Laura hitelezői. Ezen az értekezleten — melyen lovag dr. Gschmeidler Arthur, a bécsi udvari operai intendatura ügyésze és dr. Frankl Henrik bécsi ügyvéd, a művészón bécsi jogi képviselője is jelen voltak, — a nagyszámu hitelezők előtt dr. Török Sándor ismertette az értekezlet célját. Kitérta a hitelezők előtt a művészón anyagi helyzetét s kifejtette, hogy a hitelezők közös érdekét képezi, hogy a már létrejött egyezmény elé semmiféle akadályokat ne górdítsanak, mert ezzel a csak feltételeken létrejött szerződésnek a művészónnek veszélyeztetnék. A hitelezők az egyezményt ezután en bloc újból elfogadták, mire dr. Gschmeidler operai ügyész dr. Török Sándor és dr. Várady Antal budapesti ügyvédekkel felkérte, hogy a hitelezőkkel a megállapított egyezség írásba foglalása és a kifizetések tárgyában együttesen járjanak el. Ezzel az értekezlet véget ért.

§§ **Dr. Grün Ede ügyel.** Dr. Grün Ede budapesti ügyvéd több sikkasztás miatt togságba került. A sikkasztó ezuttal négy bünéért fog számolni társával együtt. A Machán Gusztáv és Anna 5962 koronájának, Onsdia Ferenc 250 koronájának, Schönfeld Sándor 397 koronájának és Róth Jónás 690 koronájának elikkasztásáért vonják kérdőre. Több hasonló dologban is folyik ellene az eljárás, de ezekért csak később fog helytállni.

§§ **A zágrábi tüntetés után.** Zágrábból táviratozzák, hogy az ottani törvényszék Radics István író ma titkos tárgyalás útján nyilvános erőszak büntetése és ígátásmentes miatt hat havi súlyos börtönrre ítélte. Radics azt mondta: Jobb volna, ha a horvátok a szerbekkel egyesülnének és közösen támadnának a magyarokra. És főképp e nyilatkozata vitte őt a vádoltak padjára.

§§ **Viharos közgyűlés.** A büntető-járásbírósnágnál dr. Farakas Gyula járásbíró ma hirdette ki az ítéletet abban a beülelésértési pörben, amelyet Kohn Gábor fővárosi kereskedő indított Bauer Mór és Bárdos Károly fővárosi kereskedők ellen, akik egy hitelezői közgyűlésen sértő szavakkal illették a közgyűlésen elnökölő panaszost. A bírő bünszéknek mondta ki ugy Bauer Mór, mint Bárdos Károlyt a beülelésértés vétségében s ezért Bauer 200, Bárdost pedig 400 korona pénzbüntetésre ítélte. Egyben pedig kötelezte őket 200 korona ügyvédi költség megfizetésére. Az ítélet ellen a vádoltak jelebbeztek.

TÁVIRATOK

London, szeptember 22. A lordmajorról félhivatalosan közölték, hogy a királyi pár jelen lesz az október 25-én a Guildhallban adandó reggelin és az október 26-án a Szent-Pál-székesegyházban tartandó koronázási istentiszteleten.

A német vámtarifa.

Berlin, szeptember 22. A vámtarifa-bizottság ma megkezdte a vámtarifa-javaslat második olvasását. A javaslat első fejezetének tárgyalásánál gróf Posadowski belügyi államtitkár hosszabb nyilatkozatot tett, amelyben kijelentette, hogy a gabonavám tekintetében a kormány utal előbbi nyilatkozataira és nincs oka arra, hogy azokat még egyszer megokolja. Báró Wangenheim indítványával szemben azonban néhány megjegyzést kénytelen tenni. Ha követnék báró Wangenheim javaslatát, hogy a mezőgazdasági vámoakat emeljék és az ipariakat mérsékeljék, úgy az állta javasolt vámo magassága mellett az a veszedelem merülne fel, hogy széles néprétegek létfenntartását valóban aggasztó módon megdrágítanók és egyuttal individuális munka-alkalmukat csökkentenők. A mostani kormány ty vámtételekre semmi időben és semmi feltételek mellett nem lesz kapható és a szónok nem is képzeltet oly politikai kombinációt, amely mellett ilyen vámtételek a törvényhozó testületek jóváhagyását megnyerhetnék. Aki kereskedelmi szerződésekre nem fektet súlyt és Németországot esetleg gazdaságilag elszigetelt államná akarja tenni, a vámtételek megállapításában sem lesz aggodalmaskodó; aki azonban oly vámtarifát akar felállítani, mely alapjául szolgáljon a kereskedelmi szerződéseknek, nem helyes elhet olyan vámtételeket, amelyeknek prohibítív jellege van.

A tárgyalás további folyamán Wangenheim (mezőgazdák szövetsége) megokolta indítványait, különösen a buza, rozs, árpa és zab 7½ márkás vámjának csökkentését. Az indítványok következményei az első olvasás határozatainak, amelyek leszállították az agrár-vámokat és felemelték az iparvámokat.

A berlini alpolgármester-kérdés.

Berlin, szeptember 22. Kaufmann városi tanácsos e hó 20-án Langerhans városi képviselőtestületi el-

nközhöz levelet intézett, amelyben kijelenti, hogy lemond a második alpolgármesterré történt megválasztásáról. Egyuttal szives szavakban köszönetet mond az iránta tanusított bizalomért.

A porta panasz.

Konstantinápoly, szeptember 22. A porta panaszára, hogy a Sipka-ünnepség felizgatja a mohamedán lakosságot, orosz részről kijelentették, hogy a Sipka-ünnep csak katonai emléknapp és minden politikai demonstrációt távol fognak tőle tartani. Megerősítik, hogy Miklós nagyherceg az ünnepség után Konstantinápolyba jön, ellenben Tirtov tengernagy lemondott bejelentett látogatásáról.

Dráma a tengeri fürdőben.

Páris, szeptember 22. *Etréat* tengeri fürdőben tegnap este Julien Dávid párisi Szindbadalkuzst, midőn néjével a tengerparton sétált, Syndon párisi arcképfestő több revolverlővésszel megölte. A tett indokai eddig ismeretlenek. Syndon szoros barátságban élt a Dávid házaspárral. A hatóságánl önként jelentkezett.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, szeptember 22. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A határidőpácion a forgalom nagyon csöndes volt s csak elvétve fordult elő némi kötés buzában és rozsbán. Az irányzat valamivel bágydább lett. Buza öszre 7.09—7.11, buza öszre 5.98—5.97, buza tavaszra 7.35—7.36, rozs öszre 6.48—6.44, rozs tavaszra 6.61—6.62, tengeri szeptember-októberre 5.96—5.98. Zárlatkor: buza öszre 7.08—7.09, rozs öszre 6.42, tengeri szeptember-októberre 5.94—5.95 K.

New-York, szept. 22. (Terménytársaság.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 9.— (9.—). Szept-re 8.79 (8.68). Decembebre 8.76 (8.68). New-Orleansban helyben 8½ (8½). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphian 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.22 (1.22). — Zsír: Western steam 11.10 (11.—). Rohe és Brothers 11.25 (11.10). — Tengeri irányzata szilárd. — Szept-re 68.— (67½). Októberre — (64½). — Decembebre 50.¼ (50½). Buza irányzata szilárd. — Páros ószi helyben 75.¼ (75¼). Szept-re 75.¼ (75¼). Októberre — (—). Dec-re 74.¼ (74¼). Májusra 75.¼ (75¼). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1½ (1½). — Kávé: iair kío 7. sz. 5.¼ (5.¼). — Szept-re 5.— (5.05). Decembebre 5.25 (5.25). — Liszt: Spring Wheat clears 8.10 (8.10). — Cukor: 2¼ (2¼). — Ón: 26.— (26.85). — Réz: 11.80—11.¼ (11¼—11¼). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, szeptember 22. (Terménytársaság.) (Zárlat.)

Buza irányzata szilárd. — Szept-re 80.— (75¼). — Okt-re — (—). — Tengeri irányzata szilárd. — Szept-re 62¼ (69¼). — Zsír: Okt-re 10.— (9.85). — Januárra 8.57 (8.60). — Szalonna short clear 11.80 (11.25). — Sertészsír: Okt-re 16.80 (16.65). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Kabala. A biblia szerint a világ megteremtése után hetednapra az Isten megpihit. Hét napja van a hétnek. Kaldeai és héber nyelven hitet tenni tulajdonképpen anyni, mint hetet mondani, mert minden fontosabb szerződéshez hét tanu volt szükséges. Hét betűvel írják Jehovát, hét szótágból áll a mohamedán imatorma! la ill Allah ill Allah. Hét osodája volt a világnak, hét bölcsse Görögországban, hét bölcs mester az ókor hőskölteményében, a végzet rokkáján heten fonnak a litván regge szerint és hét választófejdelme volt a német birodalomnak. Az özönvíz az örökös eső hetedik napján kezdődött és hét hétig tartott. Noé hét pár galambot vett bárkájába s a kibocsátást galamb hetedik nap tért vissza. Hét város vitatta magának Homért. Hét király uralkodott Poroszországban, mert a hetedik, Vilmos király, oszszárá lett. A hét éves háboruban II. Frigyes alatt hét nagy ütközet volt; hét napig tartottak 1866-ban az ütközetek Podoltól Königgrázig, és hét hónapig tartott a német-francia háború, amelyben a hetedik ezred tüntette ki magát legelőször. Hét némes ércet és löbbit ismer a világ. Hét nyílása van a fejnek, ugymint szem-, fül-, száj és orrlyuk; hét koponyacsont, hét oldalborda, hét hátgerinc és hét nyakosigolya van. Hétféle oszlopot ismer az építészet. Hét vezére volt az ósmagyaroknak. Hét a szentségek száma s hét sebből vérzett Krisztus a kereszten. Jerikó ostrománál hét pap hét tárogatóval járta hat napig körül a falakat s hetednap omlottak le a harsnatszóra. Mindezekben felül a legutóbbi időkben egy német matematikus be akarta bizonyítani, hogy hétszer hét: 77. Ebbe a kísérletébe azonban beleőrült.

KÜLÖNFÉLEK

Bozsóné.

Hová-merre tart kend Bozsa asszony-némém,
Heti vásáranapon ünneplő ruhába? ...
— Ó fölsége Ferenc Józsephöz mennék én,
Budavárosába ... fényös palotába.

Mögmondom ott néki — nem tátom a számát:
Elvitték a dolgos fiam katonának.
Adja vissza nekém ...
Kódusbot ... búbanat így az öregségom.

Fölkerül Bozsóné Budavárosába.
Fényes palotába
Csak azt hajtogatja — csöndesen magának:
— Mögmondom én néki! nem tátom a számát.

Áll a király előtt ... vagyis inkább — állna,
Hogyha csak megbírná öregedő lába.
Elszorul a szive ... megroskad a térde,
Rászakad a terem minden fényessége.
Mintha csak tiltó kéz fedné mindenünnen ...
... ljedten motyogja:

— A Pistáért gyűttem ...
Erdélyi Lajos.

† I. Miklós az osztrákokról. Oroszországban érdekes könyv jelent meg. Visszaemlékezések vannak benne egybegyűjtve, amelyeket egy Ewald nevű asszony írt össze, aki magyar születésű. Ebben a könyvben olvasható a következő jelenetnek az elbeszélése is:

Az ötvenes évek legelején a carszkoje-szeloi parkban sétáltam egy őszi délelőttön. A fiamat kerestem, aki a katonaiskola növendéke volt. Mivel először jártam ott, nem ismertem a járást s egy szembejövő tiszthez fordultam utbaigazításért. A tiszt azt mondta, menjek vele, ő is a katonaiskolába megy. Beszélgettünk egyről is másról is, s en azt [mondtam] egyszer, hogy nagyon szeretném a cárnét látni.

— Azt könnyű szerezni elérheti, mondta a tiszt, a felséges asszony kikocsiz ma délután. Most éppen itt van Carszkoje-Szeloban. Hát a cárt nem kívánja látni?

— Nem — feleltem indulatosan, ő rá haragszom.
— Ugyan miért? — tudakolta a tiszt.
— Mert negyvenkilencben az osztrákok mellé állt a magyarok ellen.
— És mi köze önnek a magyarokhoz?
— Hiszen magyarnak születtem!
— És miért volt hiba a cártól, hogy az osztrákokat segítette?
— Mert az osztrák zsrnok, szolgálteik és hálaftalan, a magyar becsületet, szabadelvű és hálás nép.
— Ebben igazra lehet. Ugy látom, ismeri a

történelmet. Látja, asszonyom, én is úgy gondolodom, mint ön. Én is azt látom, hogy az osztrákokban nincsen semmi, ami az urat és a férfit teszi. Az osztrák vagy hitvány zsrnok vagy nyomorult rabszolga. Hite, meggyőződése, eszménye nincsen, de ha volna is, hiányzanék hozzá a bátorsága, hogy hitét, meggyőződését és eszményét sikraszállni vagy meghalni tudjon. Ha a hatalmába kerül valaki: elveszejt, mert nincsen benne nagylelkűség; ha a szavában megbizik valaki: megcsalja, mert nincsen kifejldve az erkölcsi érzéke. Az osztrák katonának nincsen hazája, nemzete, csak gazdája; ha rákerül a nör, éppen úgy harcol például az orosz hadseregben, mint az orosz sereg ellen, mert néki csak a hadsereg a hazája, mindegy, hogy melyik, csak engedelmességre legyen kényszerítve föllel és kegyetlenkedhessen az alattasával.

— És mégis, a cár melléjük állt s nem a magyarok mellé.

— Tudja, kérem — mondta a tiszt — a cárnak különös oka lehetett arra az elhatározásra és bizonyára közömbös volt néki, hogy az osztrák ilyen-e vagy amolyan. De különben is; ami megtörtént — megtörtént. Biztosíthatom azonban; hogy ma már a cár is másképpen gondolkozik az osztrákokról.

Ezenközben odaétek az iskolához s az asszony megtudta, hogy magával I. Miklós cárral beszélgetett. Az uralkodó megkérdezte tőle:

— Tudja most már, hogyan gondolkozik a cár az osztrákokról?

Ezután üdvözülte és othagyta az asszonyt, aki igen örült, hogy megmondta véleményét a cárnak.

† A hercegek. Arthur connaughti hercegről és Albany hercegről kedves apróságot mond el egy volt iskolatársuk, aki ugyanabba a gimnáziumba járt, mint ők. A connaughti herceg, aki különben két évvel volt idősebb kis unokaöccsénél, egyszer tizenkét óra után fölkereste Albany herceget és így szólott hozzá:

— Mondj csak, hallottál te valamit arról, hogy Németországba akarnak küldeni, ahol Koburg hercege legyenek.

— Igen — mondta Albany herceg — így van valahogy.

— No hát pedig ez nem lesz így. Én az angol hadseregbe akarok lépni és éppenséggel nem szándékozom németté lenni. Megértetted? Ha tetszik, mehetsz magad Koburg-hercegeknek. Az éppen neked való.

— Hallod-e — jegyezte meg erre Albany herceg bizonyos határozottsággal — éppenséggel nem akarok Németországba menni, itt akarok maradni.

— Ugy? ... Gondolod? No hát fiaskám, vedd tudomásul: Koburg hercegvé kell lenned. Legközelebb vasárnap a nagymamával fogsz reggelizni Wind-sorban s eszedbe ne jusson valahogy egyebet mondani, mint hogy minden rendben van s hogy te telje-

sen beleegyezel a dologba. Ha nem így beszélsz megjárd. Szavamra mondom, csunyan elpállhalk.

Ez hatott. Albany herceg, aki egyébként vékonydongájú legényke volt, inkább elment koburgi hercegre, semhogy elpálltassa magát.

† Érdekes végrendeletek. Egy olasz lap különös végrendeletekről ír. Szól először is az 1519-ben meghalt Miksa császárról, akinek le kellett vágni halála után a haját és ki kellett huzni a fogait, hogy aztán eléggé nyilvánosan. a holtestét pedig olatlan mésszel kibélelt koporsóba kellett tenni. Félelem nélküli Rikárd, Normandia hercege azt akarta, hogy a rouveni székesegyház ískapuja előtt temessék el, hogy „mindenki, aki ki-, vagy bemegy, lábbal tiporja.” Egészen másképpen gondolkodott egy Chatelet nevű ur, aki ugyanennek a székesegyháznak egyik falába temettette magát és pedig álló helyzetben: „hogy mindenféle közönséges népség ne sétálghasson a hasán.” I. Edvárd angol király gyűlölte a skótokat és az ellenük vívott egyik csatájában esett el. Meghagyta egyik fiának, hogy a holtestét fözesse mindaddig, amíg husa le nem válik a csontokról. A husát aztán temessék el, a csontokat pedig tegyék egy ládacska-ba amelyet vigyenek el minden háborúba a skótok ellen.

— Ha már éntemben le nem győztem őket, azt chajtom, hogy legalább a csontjaim legyenek romlásuk tanúi — jelentette ki haldoklás közben.

II. Edvárd azonban volt olyan okos és nem teljesítette kedves apja kívánságát. Ennek a rovására aztán némely babonás kortársak sok szerencsétlen-séget jegyeztek föl, ami nemskára a királyt érte.

† Bájital. A babona még a huszadik században is uralkodik. Amieuk szomorú példáját szolgálhatja egy berlini eset. Berlin egyik külvárosában él egy asszony, aki már szép vagyont gyűjtött egy bájital árusításával, amelynek, szerinte, különös tulajdonsága van. Amelyik nő ugyanis iszik ebből az italból, az ellenállhatatlan lesz férfakkal szemben. Férfjes asszonyok, mennyasszonyok rendkívül nagy mennyiségben vásárolták ezt a kotyvalékot. Azonban elterjedésének főoka az volt, hogy az élelmes asszony elhi-resztelte a tolyadékról, hogy albrölkre különösen jó hatással van. Amelyik férjfékában vagy sörben bevesz belőle megfelelő adagot, az soha nem változtatja többé lakását. Idővel azonban természetesen sok elégedetlen akadt, akiknél az ital egyáltalán semmi hatással nem volt. Ezek a megcsalt feleségek és meny-asszonyok, akik hiába vásárolták a varázslónó koty-valékát, törvény elé vitték a dolgot és esalás miatt vádat emeltek ellene. A per folyományán azután kiderült, hogy a férfiesalagató bájital főalkatrésze egy nagyon mindennapi orvosság — gyomorajjal ellen.

REGÉNY

SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyjejev).

Írta: GORKIJ MAXIM.

(83)

Miron fölemlte a fejét, csodálatosan mosolygott, szeméből öröm sugárzott s e pillanatban nem volt lelkes, hanem egy egyszerű, jóságos paraszt, akinek mosolygása átragadt Fomára is. Most hirtelen magyot sóhajtott s röviden így szólott:
— Hát persze, hogy jó.
— Te tehát szereted az ilyen szabad életet?

— Nem zaklatom Istent a panaszaimmal. Élek! A koldusélet isteni élet ... az egyetlen, amelyet nem kötöttek le az emberek.

— És én ... akarta Foma mondani, de aztán elhallgatott. Mondj, atyám, miért hagytad el a mi világunkat?

— Idegen voltam az enyéimre nézve — felelte Miron csöndesen, aztán figyelmesen nézte a kajfát falait s kicsinylő, sajnálkozó hangon mondta:

— Hogy építették ezt! Kivülről mindent úgy kidiszitettek s belül csupa rongy minden.
— Igen — mondta Foma elnyújtott hangon s kinézett az ablakon. Te tehát jól érzed magad a vándorélet mellett? Az ember szabad, ha egyedül él?

— Oh — mondta a zarándok suttogó hangon, s közelebb húzóva Fomához, barátságosan és szomorúan nézett arcába. Érzem, hogy a te lelkedben nagy zavarok vannak ... nemde?

Foma szótlatlan bölintott s várakozásteljesen pillantott Mironra. A zarándok arcán csöndes öröm tüze gyulladt ki, kezével megérintette Foma tédét s szives hangon kezdte:

— Dobb el magadtól a világi életet, mert

csak keserűséggel van tele. Igaz szót mondom — fordulj el a rossztól. Emlékezzél az Irás szavaira: Boldog az, aki nem jár az istentelenek gyülekezetébe s kerül a bűnösök útjait! Fordulj el tőlük, keresd szived vigaszt a magányban s töltsd meg elmédet Istennel. Mert csak ő tudja megövmi az embert a tisztatlanságtól.

— Ez nem helyes — mondta Foma. Minek keressem én a lelkem üdvösségét ... hisz nem vétkeztem én olyan nagyon sokat. Az én bajom csak az, hogy mindent szeretnék megérteni.

— Mindent meg fogsz érteni, ha elfordulsz a világtól. Menj csak ki a szabad országra, a mezőkre, a pusztákra, a völgyekbe és a hegyek közé. Menj és nézd meg onnan a világot, a végtelen világot.

— Ez az! — kiáltott Foma. Ezt hiszem. A távolból jobban látja az ember.

Miron nem figyelt Foma szavaira s olyan halkán beszélt, mintha valami nagy titkot árult volna el.

— A sürti erdők édes hangon beszélnek az Isten bölcsességéről, az Ur madarai az ő szent dicsőségéről énekelnek s a puszták fűszálai a szent szűznek tömjént adnak.

A zarándok hangja olykor elhalhedett, remegett az érzéstől, olykor ismét alfhányatlott s szinte suttogóra vált. Mintha megijodott volna, szemei világloltak.

— Minden fűszálban az Isten szíve dobog, minden rovar, amely a földön és a levegőben él, az ő lehelletét szívja be, mindenütt él az Ur, Jézus Krisztus! Mennyi szépség van a mezőkön és az erdőkben! Voltál már a Kersenen? Ott egyszerűen csönd honol, ott paradicsombeli fák és füvek nőnek ...

Foma hallgatott, képzelete sürti erdőköt, messze mezőket rajzolt elő, melyek telve voltak szépséggel és csönddel s a lélek megtelt tőlük békességgel.

— A bokor alatt hever az ember, bele lát az égbe és az ég egyre lejjebb száll, mintha át-akarná ölelni az embert ... Kimelegszik az

ember, szíve megtelik csöndességgel és örömmel, nem kíván semmit s nincs irigység benne. Azt hiszi az ember, hogy egyedül van az Istennel ...

A zarándok beszélt, hangja és éneklő beszéde Anfiszta néni beszédét juttatták eszébe Fomának. Ugy érezte, mintha hosszú, fáradságos ut után egy erdei forrás friss, virág- és fűillattal telített vizét inná. Egyre világosabb képek kerekedtek ki szeme előtt.

— És nincsenek gondjaid — mondta a zarándok s hangja ugy mormogott, mint a patak. Kenyeret adnak az emberek; és mi kell egyéb a szabadsághoz? A világi életben a gondok békóba verik a lelkeket.

— Milyen szépen beszélsz — mondta Foma sóhajtván.

— Óh! — mondta Miron s még közelebb vonult Fomához. Ha a lélek fölébredt s szabadságot kíván, ne altasd el erővel, hallgass a szavára ... A világ gyönyöröi nem szépek s nincsen bennük semmi szentség — miért kellene hát meghajolni törvényei előtt? Krizosztomusz János ezt mondja: Minden ember sekinach! Sekinach héber szó s annyit tesz: a legszentebb! Tekh — A hajó kürtje elnyomta a hangját. Figyelt, gyorsan föltek a pamlagról s így szólott:

— Ki kell szállnunk! Isten veled! Adjon Isten erőt és bátorságot, hogy lelked óhajtsa teljesedjék! Isten veled!

Mélyen meghajolt Foma előtt. Bucsuszavai-ban volt valami az asszonyok kedvességéből. Foma is mélyen meghajolt s aztán így szólott:

— Ha a városba vetődöl, látogassál meg — kérte a zarándoktól.

— Eljövök ... Isten veled! Védjen meg az Isten!

Foma kilépett a fedélzetre s mereven nézett bele a ködös levegőbe. A zarándok eltűnt szeme előtt. Aztán újból elindult a hajó.

Mánsnap délben Foma Jesov szobájában ült Jesov a városi eseményeket mesélte el.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A hivatalos ázsio. A pénzügyminiszter a vámilletkeknek ezüstben történő fizetésénél vagy biztosításánál a törvény értelmében szedendő aranyárképtételeket októberre tizenkilencegyévi (19 1/2) százalékkal állapította meg.

A Magyar Földhitelintézet, mely fudvalevőleg a forgalomban levő összes 4 1/2%-os az ogleveleit rendkívüli sorsolás után jövő hó 1-én leendő visszafizetésre felmondotta, minek folytán e napon az intézet összes 4 1/2%-os záloglevelei a forgalomból kikerülnek, elhatározta, hogy a jelzálogköcsönöknek a jelenleginél is előnyösebb feltételek mellett leendő lebonyolítása szempontjából 3 1/2%-os záloglevelei kibocsátását ismét előveszi s azoknak Magyarországon kívül való értékesítése céljából a Magyar Általános Hitelbankkal korábbi megállapodását megújította.

Uj pénzintézet. Magyarország vidéki pénzintézeteinek központi takarékpénztára, mint részvénytársaság cég alatt nagyobb szabású és kizárólag a vidéki pénzintézetek céljait szolgáló takarékpénztár van alakuloban, melynek alapítókéjéit, illetve részvényeit a vidéki pénzintézetek maguk kívánják jegyezni, függetlenül minden küllelődi tőleltől, valamint a bécsi Bankverein által alapított s már működésben levő magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjától. Az alakuló takarékpénztár csakis ez által véli a vidéki pénzintézetek teljesen független működését biztosítani. Mint halljuk, e pénzintézet alapítása körül kiváló szakintézetly személyiségek látnak, kik már eleve garanciát nyújtanak a megalakítandó intézet prosperálására s oda működnek, hogy a már elkészített tervezet az összes vidéki pénzintézeteknek mielőbb birókába jusson.

Gazdasági tisztviselők a munkásségítő pénzárban. Tudvalevő dolog, hogy a gazdasági munkásségítő pénzárban, az új törvény szerint, 1200 korona maximális nyugdíj biztosítható. Az évi nyugdíjért a tagnak évenként 62 koronát kell fizetnie. Ugy a fizetési módzat, mint a nyugdíj alkalmas arra, hogy a kisebb birtekokon a alkalmazott tisztviselők, továbbá uradalmi iparosok s alkalmazottak stb. maguknak Öregségükre nyugdíjat biztosítsanak. Mint értesülünk, a munkásségítő pénzárba az érdekelte osztályból többen maximális nyugdíjra is beiratkoztak. A beiratkozottak között kisgazdák vannak, akik munkaképtelenségükre maguknak nyugdíjat biztosítanak, hogy földjeiket családalapító gyermekeiknek testátlhassák még életükben.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Eudapestben 39.- korona pénzben, 89.60 korona áruban. - Vágyölgyi állomásokon 37.- korona pénzben, 37.50 korona áruban. - Kassa-oderbergi állomásokon 36.50 korona pénzben, 37.- korona áruban. - Bácsban a kontingentál készáru 40.- korona pénzben, 40.40 korona áruban.

Sortésikonsumvásár. (A székeslővárosi sortésvásár és közvagyóhid intézése). Szeptember 22-én. Főhajtás: Zsirsértés, ugy mint Öreg I. rendű 350 kilogramm tejlől - darab, II. rendű 280-350 kilogramm - darab, kanló - darab, silány - darab, fiatal nehéz 300 kilogramm tejlől - darab, közép 220-300 kilogramm - darab, könnyű 220 kilogramm - darab, süldő - darab, malac - kilogramm - darab. Összesen - darab. Husserlés ugy mint: nehéz 300 kilogramm tejlől - darab, könnyű 140-300 kilogramm - darab, süldő - darab, malac 40 kilogramm - darab. Összesen - darab. Főhajtás összege 767 darab. Előző napi maradvány 358 darab, összesen 1150 darab. Eladott 1005 darab. Maradvány 145 darab. A vásár irányzata élenk. - Következő árak jegyeztettek: Zsirsértés: Öreg I. rendű 350 kilogramm tejlől 88-91 fillérig, II. rendű 280-350 kilogramm 86-90 fillérig, kanló - fillérig, silány - fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm tejlől 96-100 fillérig, fiatal közép 220-300 kilogramm 90-98 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 88-90 fillérig, süldő - fillérig, malac 82 - fillérig. Husserlés: Nehéz 300 kilogramm tejlől - fillérig, könnyű 140-300 kilogramm - fillérig, süldő - fillérig, malac 40 kilogramm - fillérig, kilogrammonként, előszulban.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 4463 darab juh, - kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű ürü 44 f.-től 47 f.-ig, kivételesen 60.- f. - kg.-ként, (vagy 35.- k.-től 43.- k.-ig páronként), középminőségű ürü 39.- k.-től 42 f.-ig, kivételesen - f., kg.-ként, vagy 28.- k.-től 34.- k.-ig páronként, kosokért - k.-től - k.-ig, kivételesen - k.-től - k.-ig, vagy - k.-től - k.-ig, középminőségű gyapjas - k.-től - k.-ig, kivételesen - k.-től - k.-ig, vagy - k.-től - k.-ig páronként, kosok legjobb minőségű - fillérig, páronként - korona, kivételesen - korona, rackajuhok - fillér, páronként 24.-80.- korona, szerbiai juhok páronként - korona, romániai juhok páronként - korona, anyajuhokért 35-38 fl. kgként (28.-81 K.-ig páronként), kisejletzett juhokért - fillér kgként (16.-24.- korona páronként) kecskéik - korona páronként. Az irányzat élenk, az árak 2-3 fillérrel kilogrammonként emelkednek.

Bécsi vőgoruhavásár. Szeptember 22. (Saját tudósítónk telejelentése.) A st.-mári központi vásárocsarnokban ma megtartott a vőgoruhavásárra felhajtott: 4118 darab magyar fajtaju, 239 darab galiciai fajtaju, - darab bukovinai fajtaju, 909 darab német fajtaju, összesen tehát 6260 darab szarvasmarha.

Köztiük 776 legelőmarha, 619 bika, 565 tehén, 216 bivaly. - Az irányzat lanyha. Jegyzések: 100 kilogrammonként élő sulyban, magyar hizőkök I. minőségű 74-81 fillér, kivételesen - fillér, II. minőségű 66-73 fillér, III. minőségű 56-65 fillér, galiciai hizőkök I. minőségű 70-76 fillér, kivételesen - fillér, II. minőségű - fillér, III. minőségű - fillér; német hizőkök I. minőségű 82-86 fillér, kivételesen - fillér, II. minőségű 76-81 fillér, III. minőségű - fillér. Legelő ökök 60 fillér, levagott ökök - fillér. Bika és tehén 100 kilogrammonként 46-70 korona. Kivételesen - korona, 100 kilonként, bivaly 36-46 korona, a fogyasztási adóval együtt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, szeptember 22. Buzában a mai forgalom 28,000 métermázsát tett ki. Waggonárunknál 5 fillérrel estek, az árak, hajórakományál változatlan árak maradtak.

Más gabonaneműekben változatlanok maradtak az árak.

Eladott: Buza, Tiszavideki: 300 mm. 82 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 82 k. 7 K. 55 f., 200 mm. 82 k. 7 K. 57 f., 100 mm. 82 k. 7 K. 58 1/2 f., 150 mm. 81 k. 7 K. 55 f., 250 mm. 81 k. 7 K. 55 f., 200 mm. 81 k. 7 K. 55 f., 400 mm. 81 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 45 f., 600 mm. 81 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 83 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 45 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 47 1/2 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 52 1/2 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 40 f. Jelső, 100 mm. 80 k. 7 K. 30 f. Jelső sárga, 100 mm. 80 k. 7 K. 30 f. Jelső sárga, 100 mm. 80 k. 7 K. 30 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 45 f., 1700 mm. 79 k. 7 K. 20 f., 600 mm. 79 k. 7 K. 20 f. kevert, 600 mm. 79 k. 7 K. 20 f. kevert, 100 mm. 79 k. 7 K. 15 f. Jelső, 100 mm. 79 k. 7 K. 10 f. Jelső, 100 mm. 79 k. 7 K. 10 f. sárga, 100 mm. 79 k. 7 K. 10 f. sárga, 1000 mm. 79 k. 7 K. 15 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 15 f., 100 mm. 77 k. 6 K. 90 f. Jelső kevert. Minőségű: 1000 mm. 80 k. 7 K. 40 f. Csengráti: 1000 mm. 80 k. 7 K. 40 f. Fejermegyei: 300 mm. 79 k. 7 K. 15 f. Pestmegyei: 500 mm. 82 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 81 k. 7 K. - f., 100 mm. 79 k. 7 K. - f., 100 mm. 80 k. 7 K. 35 f., 750 mm. 79 k. 7 K. 02 1/2 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 02 1/2 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 15 f. sárga, 100 mm. 79 k. 7 K. 10 f. sárga kevert. Dunaföldvári: 1150 mm. 78 k. 7 K. 95 f. Bányasi: 3000 mm. 80 k. 7 K. 30 f., 900 mm. 79 k. 7 K. 30 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 30 f., 1500 mm. 79 k. 7 K. 15 f. Bácsai: 200 mm. 75 k. 7 K. 10 f. Páncsovai: 500 mm. 73 k. 7 K. 02 1/2 f. Mind három hónapra. Rossz: 400 mm. 6 K. 30 f., 200 mm. 6 K. 27 1/2 f., 350 mm. 5 K. 30 f. kevert, mind három hónapra. 300 mm. 6 K. 17 1/2 f., 300 mm. 6 K. 17 1/2 f., 200 mm. 6 K. 17 1/2 f., 100 mm. 6 K. 17 1/2 f., 675 mm. 6 K. 15 f., 200 mm. 6 K. 15 f., 200 mm. 6 K. 15 f., 300 mm. 6 K. 10 f., 100 mm. 6 K. - fillér. Arpa: 200 mm. 5 K. 35 f., 200 mm. 5 K. 22 1/2 fillér. Zab: 100 mm. 5 K. 90 f. 150 mm. 5 K. 80 f. Tengeri: 500 mm. 5 K. 72 1/2 f., 200 mm. 5 K. 70 f. Kocsira szállítva. Tegnapielőtt délután eladott: O-Becsei: 5000 mm. 77 k. 7 K. 42 1/2 f. novemberi szállításra. Pádoti: 5000 mm. 78 k. 7 K. 20 f. novemberi szállításra.

Készpénzfizetés mellett. A készáru hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktözsde s-ökáisi szerint készpénzben 50 kilogrammonként. - A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

Table with columns: Buza, Kilo, Kilogramm ára, Kilo, Kilogramm ára. Rows include Tiszavideki, Fejermegyei, Pestvidéki, Bányasi, Bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonaneműk, Kilo, Kilogramm ára. Rows include Rossz, Arpa, Zab, Tengeri, Képes, Köles.

A határőrszűlet folyamán a következő költések történtek: Októberi buza 1902. : 6.92-6.89-6.87 Aprilisi buza 1902. : 7.17-7.12-7.14-7.13

Table with columns: Month, Price. Rows include Októberi rozs 1902., Aprilisi rozs 1902., Októberi zab 1902., Aprilisi zab 1902., Májusi tengeri 1902., Augustusi repce 1902.

Table with columns: Month, Price. Rows include Buza októberre 1902., Aprilisi buza 1902., Októberi rozs 1902., Aprilisi rozs 1902., Októberi zab 1902., Aprilisi zab 1902., Májusi tengeri 1902., Augustusi repce 1902.

A budapesti értéktözsde.

A mai tözsde szilárd irányzattal nyílt meg, az üzlet folyama alatt azonban csekély ingadozások után realizációk következtében a vezető értékek gyöngültek.

Valuta és érováltó változadlan. Előzőszo. Osztrák hitelrészvény 689.-690.75. Magyar hitelrészvény 732.50-734.-. Államvasuti részvény 718.25-721.25. Közúti villamos vasút részvény 628.-629.50 korona.

A déli tözsden a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 98.-98.02 %. Fővárosi kölcsön 96.46-97.- százalékos Magyar Hitelbank részvény 71.05-731.-. Jelzálogbank részvény 476.-476.50. Leszámitoló bank részvény 462.-463.50. Osztrák hitelrészvény 688.50-689.50. Kereskedelmi bank részvény 2600.-2610.-. Kőbányai gőztéglagyár részvény 720.-730.-. Közúti Vaspálya részvény 628.-629.-. Városi villamos vasút részvény 328.-329.-. Déli vasúti részvény 76.50-79.-. Államvasuti részvény 717.-718.50 korona.

A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 688.50. Magyar hitelrészvény 730.75. Leszámitolóbank részvény 462.-. Rímamurányi vasmű részvény - Osztrák-Magyar államvasúti részvény 716.50. Közúti vasút részvény 628.-. Villamos vasút részvény 328.- korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árlólyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar - korona, vörös aprószemű - korona, vörös erélyi - korona, vörös bányási - korona, középsemű - korona, nagyszemű - korona. Disznózsír: budapesti 75.-75.50 korona, vidéki - korona. Táblaszalonna: légerszártított vidéki - korona, városi 4 darabos 60.50-61.- korona, 3 darabos 67.-67.50 korona, lisztölt - korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 11.-11.25 korona 120 darabos - korona, 100 darabos 14.50-14.75 korona, 85 darabos 19.-19.50 korona, azonnal szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.25-10.50 korona. 100 darabos 14.25-14.50 korona, 85 darabos 18.50-19.- korona. Szilvai: sláviai 15.75-16.- korona, szerbiai 14.-14.50 korona, azonnal való szállítással.

A bécsi értéktözsde.

Az előzőssden kedvező volt az irányzat arra a hirre, hogy az osztrák kormány a vasutakat államosítani fogja.

A déli tözsden gyöngült az irányzat, az árak hanyatlottak.

Zárlatkor szilárd volt az irányzat. Bécs, szeptember 22. (Magyar értéktözsde) 49%-os aranyárjádék 120.30. Izsza és szegedi köcsön sorsjeji 161.65. Magyar vasút köcsön ezüstben - Magyar keleti vasúti állami köcsön - Magyar leszámitoló-és pénzültőbank 460.- Rímamurányi vasút részvény 496.- Magyar koronajáradék 98.05. 49%-os Magyar földhözim. köcsön 67.- Magyar hitelbank részvény 729.- Kassa-oderbergi vasúti részvény 378.- Magyar keresk. bank - Magyar cukoripar 1310. Bécs, szeptember 22. (Osztrák értéktözsde) 49%-os papírjárjádék 101.15. 49%-os osztr. aranyárjádék 121.20. 1890-os sorsjeji 151.75. Osztrák hitelrészvény 429.- Angol-osztrák bank - Bécsi bankjegyesület 457.50. Osztrák-magyar bank 1590. Déli vasút 77.25. Dunagőzhajózási részvény 938.-. Dohányrészvény 821.-. Császári és királyi arany 11.34. Német bankváltók 117.12. 49%-os ezüst járadék 101.-. Osztrák koronajáradék 100.15. 1864-iki sorsjeji 251.-. Osztrák hiteltörlesztési részvény 688.50. Unionbank 540.-. Osztrák Länderbank 397.-. Osztrák-magyar államvasút 716.25. Elbavölgyi vasút 468.-. Alpési bányarészvény 378.50. 20 irak. arany 19.06. Londoni váltóár 238.62 Bécsi Iramway Litt B. - Bécsi Iramway Litt A. - Lipót kohó 359.-. Az irányzat kedvelten.

Bécs, szeptember 22. (A Budapesti Napló tudósítójának telejelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok következték voltak: Osztrák hitelrészvény 688.50. Magyar hitelrészvény 729.50. Angol-Osztrák bank 278.-. Bécs bankjegyesület 457.50. Union bank 543.-. Länderbank 397.50

Osztrák-magyar államvasut részvény 716.25. Déli vasut 77.50. Elhavölgyi vasut 468.50. Északnyugati vasut részvény...

Külföldi értéktözsde.

Berlin, szeptember 22. (Társad. tudósítás.) A newyorki föszde szombati forgalmára a bankok tekintetében rezervált volt a hangulat. Szén vonzott a nagy bányászati...

Berlin, szeptember 22. (Zárlati) 4 1/2%-os papírjárdék 49/100-os osztrák aranyjárdék 103.30. Elhavölgyi vasut...

Páris, szeptember 22. (Zárlati) Osztrák-magyar államvasut 771.-, 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 104.95. Osztrák Landorbank...

Frankfurt, szeptember 22. (Zárlati) 4 1/2%-os papírjárdék 101.50. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 103.15. Magyar koronajárdék...

Frankfurt, szeptember 22. (A Budapesti Napló tudósításának távirata.) Arviolyamok januárja. Kesti forgalom Osztrák hitelrészvény 216.75. Német bank...

Hamburg, szeptember 22. (Zárlati) 4 1/2%-os ezüstjárdék 101.15. 1860. sorsjegy 152.80. Déli vasut 20.30. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 103.-.

Budapest-köbányai aréztársaság jelentése. Szeptember 22. A szerződés szerinti számla. A Hissit szerződés a. l. A Magyar első rönndü...

lörig. Fiatall könnyü (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) fillérig. — II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (páronkint 230 kilogramm feletti sulyban) fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) fillérig. Könyü (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) fillérig. — III. R o m á n i a i: Nehéz (páronkint 320 kilogramm feletti sulyban) fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő sulyban) fillérig. Könyü (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) fillérig. — IV. R o m á n i a i s z e d e t t i (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) fillérig. Könyü (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) fillérig. — V. S z e r b i a i: Nehéz (páronkint 260 kilogramm feletti sulyban) 111—113 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 110—112 fillérig. Könyü (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 108—110 fillérig.

S e r t i e l é s i s z á m 1902. szept. 20. napján volt készlet 43.862 darab. — 1902. szept. 21. napján felhajtott 8860 darab. — 1902. szept. 21. napján elszállított 523 darab, 1902. szeptember 22. napjára maradt készletben 47.011 darab.

Napirend.

Napjár: Kedd, szeptember 23. — Római katolikus: Linasz pp. — Protestáns: Tekla. — Görög-orez: (szeptember 10.) Menodóra. — Zsidó: Elul 21. — Nap kél: 5 óra 33 percek. — Nyugszik: 5 óra 38 percek. — Hold kél: 9 óra 23 percek este. — Nyugszik: 12 órakor délben. — Hold a földközéiben 1 óra 48 percek délután.

A földművelésügyi miniszter jogad délután 5 órakor. Az Orvosok szövetség müködéséről a városi Igéti Múcsarnokban reggel 9 óratól délután 4 óráig. Belepdőji korona.

A Vörösmarty-szobor terveinek kiállítás a városi Igéti Iparcsarnokban reggel 9-től délután 6 óráig. Belepdőji nincs. Nemzeti Szalon állandó kiállítás (Ferenccs-terc 9. sz.) délelött 9 óratól este 6 óráig. Belepdőji 5 óráig.

Nemzeti Múzeum. Asványt. Nyitva délelött 9 óratól délután 1 óráig. — Többi terei 1 korona belepdőjjel tekinthetők meg.

Iparművelésügyi Múzeum nyitva délelött 9—1-gig. Technológiai iparmúzeum nyitva délelött 9—1-gig. Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9-től 2 óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) d. e. 10-től 1 óráig. Belepdőji 1 korona. Múzeumi könyvtár d. e. 9—1 óráig.

Akadémiai könyvtár délután 3—7-gig. Egyetemi könyvtár nyitva délelött 9 óratól 12-gig d. u. 3—8-gig. Állatkerti a Városigetben nyitva egész nap. Belepdőji 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelött 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmörtörténet-gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletpolitikai érdekesítések is eszközöl) a városi Igéti ipari csarnokban nyitva: délelött 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletpolitikai igazgatóság (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. kerület 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, szeptember 22.

A levegőnyomás eloszlásában lényegesebb változás nem mutatkozott, minek következtében az európai időjárás hűvös és jobbra szaraz jellegű megtartotta. Országszágban havozott.

Nálunk is igen alacsony volt a hőmérséklet, különben pedig száraz maradt az idő. Kiállítás: Változóan felhős, száraz és hűvös idő várható.

Vizállítás.

Table with columns for ship names (Inn, Duna, Passa, Lina, Bón, Puszonny, Komárom, Budapest, Bék, Mohács, Gombos, Újvidék, Pancsova, Orosva, Magyarfalva, Latoros, Vág, Troncsán, Szeged, Szentgyörgy, Sárvar, Győr, Péterfalva, Kárály, Baros, Écsék, M. Szerdah, Záhony, Szék, Szék, Mitrovica, Dósa, Szentmár, Kraszna N.-Majány, Latoros, Homoná, Ung) and their respective dates and times.

Szenzációs újdonság az általam föltalált cipő öntisztító-gép. Image of a shoe and a cleaning device. Text describing the invention and its benefits.

Agulár Ignác Budapest, Kerepesi-ut 30. Advertisement for a shoe cleaning machine. Includes a list of prices for various models and a table of prices for different shoe types.

Agulár Dávid Budapest VII. ker. Erzsébet-körút 6. sz. Advertisement for a shoe cleaning machine. Includes an image of a shoe and a list of prices for various models.

Dr. FABINYI specialista, emeritált kórházi orvos. titkos betegséget (hugycsőfolyást, sebeket, syphilit, bőrbetegségeket és onferitózestól támadt időbetegségeket). Megelőző az eredmény FÉRFIÜGYEN-GESEGNEL (IMPOTENTIA) még öregebb egyéneknek is. Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz. (a New-York palotával szemben), félemelet. (Bejárát a léposónél. Külön várótermek.

NEW-YORKI GERMANIA Életbiztosító-Társaság. Magyarországi vezérképviselet. Igazgató: Fényes Miklós. Budapest, VI., Gyár-utca 7. sz. Tényleges vagyon 1901. — 1495 millió K. Tiszta fölösleg 1901. év végén — 12 — Késpénzbevétel 1901. évben — 235 — Megtámadhatatlan kötvények. Ingen háború-biztosítás. — Az osztalék évenként folvehető. — Ezenként oszkođen díjaztat. Mult évi nyeresémények fejében az 1902-ik évben ismét magasabb összeg került a biztosítottak között felosztásra és pedig 1.725.000 korona. Osztalékgyűjtés esetén az eredmény nagy kedvező a biztosítottak részére, mint ez a következő példából kitünik: Osztalékgyűjtési becselés 20 éves tartamú 10,000 korona biztosítási összegre szóló vegyes biztosításnál. A biztosított összeg a meghatározott időben, vagy korábbi elhalálozás esetén azonnal kifizetetik.

NAGY BUTOR-ELADÁS. A jelenlegi üzleti pangás folytán a legjobb minőségű asztalos és kárpitozott butoralmat 20% árengedménnyel adom el. Nagy választék ebédő, háló, szalon, valamint egyes butorokban egyszerű és a legfinomabb kivitelben Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos — butor-telepe, — BUDAPEST, V., ker., Erzsébet-tér 18. szám, I. emelet. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

PELDA: Egy 30 éves életkorú biztosított az időszak leletével befizetett K. 10120,— az időszak letele után megkapja a) biztosított összeget — K. 10000,— b) a nyereséményrészt — K. 5064.60 Összesen — K. 15064.60 Tehát nem csupán költségmentesen volt biztosítás, hanem azonfelül K. 4944.60 többlet kap, mint amennyit befizetett, vagyis a díjmentes biztosításon felül bebiztosítomaj majdnem 50%-os kamattal. Ezek szerint egy 20 évi nyereséménygyűjtéssel kötött biztosításnál, a meghatározott kor elérésénél a biztosított összegben felül, a befizetett díjakkal 50%-a visszatérül, illetve a összeg és ennek körülbelül 50%-a szettetik vissza. Helyben és vidéken munkatársak kerestetnek.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Kedd, 1902. szeptember hó 23-án.
Bajazzók.
Dráma 2 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Leoncavallo. Fordította Radó Antal.
Személyek:
Nedda Szilágyiné Silvio Beck
Canio Déri 1. pór New B.
Tonio Várady 2. pór Juhász
Beppe Gábor
Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Kedd, 1902. szeptember hó 23-án.
Himfy dalai.
Vígjáték 3 felvonásban, egy előjattal. Írta: Berczik Árpád.
Személyek:
Kisfaludy S. Mihályfi Takács József Náday B.
Kisfaludy K. Dező Skublics I. Szőke
Ozv. Bíró József Fehér György Mészáros
zsef Rákosi Sz. Szalóczy Péter Rózsashegyi
Szegegy Rózsa Aiszeget I. Horváth J. Egressy
Hay Annuska Ligeti J. Gaál József Faludi
Rosty Antal Gái Nagy Pál Latabár
Berezdy K. Pálffy Nagy Pálné Vizvári
Jolán Dömjén Janka Munkácsi
Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.
Kedd, 1902. szeptember hó 23-án.
Rodostó.
Történelmi színmű 3 felvonásban, epilógussal. Írták: Géczy István és Lampérth Géza. Zenéjét szerzte: Kun László.
Személyek:
II. Rákóczy Fenyvesi Estárbázy Pothos
Bercsényi Hegedüs Eszterházyné Kffri
Bercsényiné Haraszthy Starhomborg Mátrai
Köszegi Varsányi Pápay Gáspár Tapolczai
Mikes Gótn Jávorka Balassa
Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.
Kedd, 1902. szeptember hó 23-án.
Kossuth Lajos.
Történelmi korrajz 5 felvonásban, IX. képen zenével. Írta ifj. Bokor József.
Személyek:
Jelencsics Szabó A. Kossuth Szirmai
Hadsegéd Kovács K. Mészáros Mátrai
Patai Ernő Raskó Deák Ferenc Szilágyi
Gold Izszák Horváth Fővezér Szerdahelyi
Eszter Kápolnai Nyári Kálcsoai
Sámuel Iványi Pázmándi Kiss M.
Kezete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Kedd, 1902. szeptember hó 23-án.
A színhákok.
Vig operette 3 felvonásban, szövegét szerz. Ziehrer C. M. Magyarosították Feld Aurél és Mérei Adolf.
Személyek:
Gilkas, herceg Boross Maltér Prém Delli
Mimi, táncosnő Selestey Roland Parkas
Blitz Fritz Szikla Anna Tomcsányi
A felesége Kornai Kampel Mátrai
Rodenstein Margó Kampelné Sellő
Muggenheim Lányi
Kezete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.
Kedd, 1902. szeptember hó 23-án.
Nápoly.
Kezete 7 1/2 óraker.

FOVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.
Kedd, 1902. szeptember hó 23-án.
Az édes lányka.
Operett 3 felvonásban.
Kezete 7 óraker.

VAROSLIGETI NYARI SZÍNHÁZ.
Kedd, 1902. szeptember hó 23-án.
A suhanc.
Operett 3 felvonásban. Írta Konti József.
Kezete 7 óraker.

FÓVÁROSI ORFEUM
Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.
Ma este:
Humberty
csodálatos zsonglőr-mutatóványal
Lily Tiso
a graciózus szanzoneit
Nizzai Élet
nagy kiállítású balet
és az érdekes nagy program.
Az előadás 8 óraker kezdődik.
A télkerben reggel 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangversenyos.

Felhívás!
Mielőtt a földbírtokos birtokaira törlesztés kölcsönt felvesz vagy régi kölcsönt konvertál, úgy a jutányos kamat, gyors és szakavatott lebonyolítás, valamint a lehető legmagasabb kölcsönösszeg elérése tekintetében érdeke, hogy alant **bankékek**, ajánlatotokra **szólítsa fel.** Cím: **Frankl Adolf banküzlete** Budapest, VI., Eötvös-utca 19. (Eötvösudvar) saját ház. Interurbán-telefon szám 25-40.

FOGAK, egyesek, valamint teljes fogsorok és szápadiás nélkül, rágásra alkalmasak, jól állás mellett.
Fog- és gyökérhuzás fájdalom nélkül
KOOS M. cs. és kir. szab. fogműtőrem
Budapest, VII., Kerepesi-út 34. (a Rókus-kórházzal szemben.)

ALAPÍTOTTATOTT 1836.
SEMLER J.
postókereskedése, cs. és magy. kir. udv. szállító
BUDAPEST,
Bécsi-utca és Deák Ferenc-utca sarkán
ajánlja a legszebb újdonságokat az őszi és téli idejére. Különlegesség: Eredeti angol Homepun és Himalaya-zövetek, a legújabb változatokban férfien és női kosztümöknek, valamint a legegységesebb feltűző-zövetek és valódi angol uri- és női-pláidek.
Minták kívánatra ingyen. bérmentve lesznek küldve.

Tessék megtekinteni KLOPFER TESTVÉREK imaházát
בית הכנסת
József-körút 37-39. sz.
a Rákóczy-térrel szemben.
teljes énekkarral.
Szeptember 28-án reggel 7 1/2 óraker.
Villany világítás.
Kitünő szellőztetés.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operabáz	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szerda	Hunyadi nyit. Bánk bán I. felv. Osárdás balet	Coriolanus	A polgármester ur	Kossuth Lajos	Herkules munkái
Csütörtök	Aida	A hol unatkoznak	Rodostó	Kossuth Lajos	A postásfü és a huga
Péntek	Zárva	Fernando	A polgármester ur	Fanchonasszony leánya	Sötét kamra
Szombat	Szép Galathea Szerelmi kaland	Clemenceau	A három Grácia	Fanchonasszony leánya	Sötét kamra
d. n. Vasárnap este	Otello	As ember tragédiája	Rodostó	San Toy	A postásfü és a huga
			A három Grácia	Kossuth Lajos	Sötét kamra

Fiu-Ulster K. 18. iskolaöltöny K. 10. fiu-havelock K. 10 (mind tiszta gyapju) Rothberger Jakab cs. és kir. udvari szállítónál Budapest, Váci-utca 6. szám.

ALAPITVA: 1870.
Magyarország legjobb és legolcsóbb zongora bevásárlási forrása!
ÉDER ANTAL GYULA
zongora- és harmonium-gyáros
ugymint Kőcsözszől-vállalata
BUDAPEST,
IV., Váci-utca 28. sz. bejárat Zsibárus-utca.
Alánla saját, valamint a legtekinélyesebb régektől készíte zongorát, pianót s harmoniumot a legújanyosabb árák mellett. Edáig több mint 8700 drb hangszer lett elkészítve.
Arjogyzékek ingyen.

KOSSUTH LAJOS
születésének 100-ik évfordulója alkalmából a tisztelt közönség figyelmébe ajánljuk a következő
Kossuth-Életrajtot:
Kossuth és Kora.
Írta Hentaller Lajos.
Ára füzve 4 K. — Díszkötésben 5 K. 60 f.
Kapható az Athenaeum irod. és nyomdai részvény-társulatnál Budapesten, VII. ker., Kerepesi-út 54. sz. és minden könyvkereskedésben.

Nincs többé **székrekedés,** megszűnteti az én Rektár: BÉCS, I. Madsburgergasse 1a. Prospektus ingyen. Probaküllemény 12 drb bérmentve 3 K., utánvétellel is.
Huss-kalácsom.

3609. ad szám.
Értesítés.
A pozsonyi, komáromi és soproni cs. és kir. katona élelmező-raktáraknál és pedig: Pozsonyban 1902. évi október hó 7-én, Sopronban 1902. évi október hó 14-én és Komáromban 1902. évi október hó 15-én délelőtt 10 óraker az illető élelmezési kerületek számára 1903. évi január 1-étől, 1903. évi december hó 31-éig terjedő időre kenyér- és zabélelmezési szükséglet bérbeadása nyilvános tárgyalásban fog biztosítani.
Az egyes cikkek és azoknak a különféle állomásokban való szükséglete az erre vonatkozó részletes tudósításból észlelhetők, valamint minden ezen bérleti üzletre irányuló feltételek a pozsonyi, komáromi és soproni cs. és kir. katona élelmezési raktároknál meglévő feltételei füzetekből naponta a hivatalos órák alatt kivehetők.
Az egykoronás bélyegekkel ellátott és lepecsételt ajánlatok a bánatpénzzel együtt és egyidőben a pozsonyi, komáromi és soproni cs. és kir. élelmező raktáraknál a tárgyalási napon legkésőbb 10 óráig benyújtandók.
Az 5. hadtest hadbiztossága
Kelt Pozsonyban, 1902. évi augusztus hó 18-án.

Butor
csak jó minőségű. Hálószoba, kradona, szőnyogdívány, asztal, székek, íróasztal, könyvtárszekrény, urali fotelek, ottomán, szalonberendezés, tükörök, egy egyenlítő is, nagyon olcsón, mindig nagyban és kénytelenben. Vidékig gondosan csomagolva, biztosítva. Csak VI. Teréz-körút 40. számú Butoriparancsnál.
Magy. kir. államasutasok. 12771/902. sz.
Pályázati hirdetés.
Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államasutasok részére 1903. évi január hó 1-től 1903. évi december hó végéig lenolaj koncesszió felmerülő szülégetlenek szállítását, mely egy évre mintegy 3000 métermézával van előíranyozva, biztosítani kívánván, ezenmel nyilvános pályázatot hirdet. A szállításra vonatkozó részletes módoszatok, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkarománál megtekinthetők és a m. kir. államasutasok igazgatósága anyag- és leltárbeszerzési (A III.) szakosztályánál (Budapest, VI., Andrássy-út 73. sz. II. em. 47. ajtó sz.) ingyen kaphatók.
A szabályszeretlen kilitott ivenkent egy koronás magy. kir. okmány-bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi október hó 7. déli 12 óráig a magy. kir. államasutasok anyag- és leltár beszerzési szakosztályában átadandók illetőleg posta útján oda küldendők és a börtétek ezen küléimmel látandók el: Ajánlat lenolaj koncesszió szállítására 127716/902. számhoz.
Bánatpénzzel az ajánlt kenece egy év értékének 50/0-a késszében vagy állami lötökre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1902. évi október hó 6-ika déli 12 óráig a m. kir. államasutasok budapesti főszékházánál letendők.
Bánatpénz nélküli vagy később benyujtott ajánlatok, valamint olyanok melyek nem pontosan és a részletes módoszatok betartása mellett állítatnak ki, nem vétetnek figyelembe.
Budapest, 1902. szept. hó. Az igazgatóság

„LE DÉLICE“
A szivarka egyszer meggyujtva mindvégig ég.
Legjobb Vergé **szivarkapapir.**
Legkedveltebb Vergé **szivarkahüvely.**
Mindn dohánytűszádban kapható

THE ENGLISH CLOTHING COMPANY.

26
Károly-körút

KOCH Testvérek

Budapest legnagyobb férfi-, fiu- és gyermekruha-áruháza

Károly-körút 26. szám.

Óriási választék fiu- és gyermekruhákban, el nem ért versenyképességben. Olcsó szabott árak. Korszerű izlés, csakis kipróbált jó minőségű gyapjuszövetek.

Koch-féle Raglan 1862. évben.

Koch-féle Raglan 1902. évben.

Atmeneti felöltő, Ulster, Raglan, angol double-szövetből 12 forinttól feljebb a legjobb kivitelig.

Uj! divatos beszegett chevrot szürke és kék öltönyök 14 ftrtól feljebb.

Vadász-öltönyök zöld és barna lodenből 14 forinttól feljebb.

Vadász-gallér . . . . . 6 " "

Gyermek-öltönyök . . . . . 4 " "

Uj képes árjegyzéket bérmentve küldünk.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányu gyógyszer, melylyel az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ir, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvet postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg, kik fiatalkori kihágások miatt nem betegségekben, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. Ez célből elhatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszerrel felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E házisszerrel a baj odahaza gyógyítható és mindenki, a ki fiatalkori kihágások miatt nem betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszerközvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szűkelegnek, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Országok és fiatalok irhatnak a "State Medical Institut"-nak alanti címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet-elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukat nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyítja, hogy mily könnyen lehet e veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki irhat a gyógyszerért bárhonnan is magyarul, mire neki diszkreció mellett egy gyógyszerküldeményt küldetik felvilágosító könyvvel együtt. Irjon azonban. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmát senki sem gyanítja. A levelek következőleg eimzandók: State Medical Institute, 9, Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesítendő.

A sárospataki kovamalomkö-gyár-egylet

ajánlja kiténő hírnevű **sárospataki kova-malomköveit.**

Megrendelések elfogadhatnak a sárospataki **Kova-Malomkö-Gyárában, Sárospatakon** (posta, vasut- és távirada-állomás)

Árjegyzék kívánata ingyen és bérmentve.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján

Dr. Kajdacsy

v. esász. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyít; húgy-csőfolyást, hólyagbajot, sebeket, syphilist, bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebeknél is electro Massage vagy Psychoprop által. Onfer-tőzést és annak utóbajait; ideg- és háterincz-bajt és minden női bajokat.

— Rendel: 9 órától 4-ig és este 7-8-ig. —

Budapesten, Kigyó-utca 5.

Clotild-palota (I. emelet).

Átjáró ház. — Lift használat.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.

Levél útján is biztos gyógyítsiker.

Az Aradi Vértanúk Albuma.

Szerkesztette: **VARGA OTTÓ.**

Arad sz. kir. városa és az aradi Kőlcsey-egylet megbízásából. Az aradi vértanúknak emelt díszes irodalmi emlék, amely az eddigieknél sokkal díszesebb kiállításban most érte meg ötödik kiadását.

Rendkívül alkalmas ajándékmű.

Nyolcvanhat képpel és 6 mű-melléklettel. Díszes albumszertű kötésben **Ár 15 kor.**

Megrendelhető a **Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)** ca. és kir. udvari könyvkereskedésében **Budapest, VI., Andrássy-ut 21.**

Magyar kir. államvasutak igazgatóság. 12717/902. AI.

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jöv. 1903. évben, illosleg 1902. év végéig kijelölt terpen-ten olajokból felmerülő szükségletének szállítást biztosítani kívánván, ezen- nem nyilvános pályázatot hirdeti.

A kiírási tárgyat képező egyes cikkeket előtűntet- jegyzék, mely egyszer- mind ajánlati mintául szolgál, valamint a szállítókra vonatkozó rész- letes módokat, vala- mennyi hazai kereskedel- mé és iparkamaránál meg- tekinthetők és a m. kir. államvasutak igazgatósá- ga anyag- és leltárbeszer- zési (All) szakosztályá- nál (Budapest, Andrássy- ut 73. sz. II. emelet 47.) ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiál- litott, ivensint egykorona- s m. kir. okmányblyeggel ellátott ajánlatok lepecsé- telve legkésőbb f. évi ok- tóber hó 9-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyuj- tandók, vagy posta után odaküldendők és a boríté- ken kívülkellem látna- dól el: „Ajánlat terpen- ten olajok szállítására 12717/ 902. számhoz.”

Bánatpénzül az ajánlt- áruk egy évi értékének 5 százalékát készpénzben vagy állami letétkor alka- lmas, értékpapirokban legkésőbb f. évi október hó 8-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.

Bánatpénz nélküli vagy később benyujtott ajánla- tok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módokat be- tartása mellett állítanak ki, nem vétetnek figye- lembe.

Budapest, 1902. szept- ember hóban.

Az igazgatóság. (Utányomás nem dijazt.)

DÓCZI MÓR cipész

Budapest, Kerepesi-ut 10.

njonnan átalakított és nagyob- bitott üzlethelyiségre páratlan a maga nemében. Sehol jobb, olcsóbb, elegán- sabb és tartósabb cipőt nem

kaphat, mint fenti jőhrnevé cőgnél.

Férfi:

Derby, borjúbőr angol bakancs 3.50
Elegáns francia serev-cipők . . . . . 3.—
Szárga bageria fűzős vagy cugos 3.20
Amerikai box-bőrcipők 3.80
Lakk vagy box angol bakancs 4.50
Szalon- vagy oroszalk-cipők . . . . . 4.—

Női:

Zerge, fűzős vagy cugos 3.—, gombos 3.30
Amerikai box, fűzős, gombos vagy cugos 3.50
Sarro, fűzős, gombos vagy cugos . . . . . 4.—
Szárga bagarialbőr-cipők . . . . . 3.—
Szalon v. oroszalk 3.40
Lakk, kivágott 1.50, keresztoslatos . . . . . 2.—
Gyermekeipők 1 ftr. Fin- vagy leánycipők 2 ftr.

Képes nagy árjegyzék, csomagolás és szállítással ingyen. — 10 irton felüli rendelések bérmentve küldetnek. — Vidéki ren- delések portóes és leltárismeretesen eszközölletnek. — Nem megfelelő árut későzsggel kicserélek.

Az üzlet nagyobbítás miatt az összes nyári cipők előállítási áron, vagyis 20 százalékkal a ren- des áron alul kaphatók.

Asztalos és kárpitozott legjobb minőségű BUTOR

szükségletüket hi telképes egynék árfelemlés nélkü minden stilyában beszerezhetik

részletfizetésre

Schwarz Lipót és Testvérek

kárpitoester és butorkereskedők butorházában

Budapesten, VII., Hársfa-utca 37. sz. (saját házukban) Wesselenyi-utca kereszteződésénél.

Fizetési feltételek:

100 kor.-tól 200 koronáig havi részlet	10 kor
200 . . . . . 800	15 . . . . .
800 . . . . . 600	20 . . . . .

Kiszámlázásnál 10% csomagolásiérték. Képes árjegyzékért 50 fillér fizetendő, mely öszeg az árjegyzékért visszatérítetik.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAP, PAP, PAP

GICHNER JANOS

paplan, matró és kárpitozás gyáros, szőnyeg, függöny, vas- butor és nagy rakára

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki meg- rendelések pontosan eszközölletnek, nem tésző árak kicseréltet- nek, vagy a pénz visszajutt.

AZANKER

élet- és járadék biztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: **BUDAPEST, VI. kor., Deák-tér 6. szám** (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapítattott 1855.

Összes vagyon 145 millió korona

Biztosítási állomány 511 millió korona

Eddigi kifizetések 242 millió korona

A nyereményrészeseüléssel biztosítottak **vegyes és haláleseti bizto- sításoknál A osztálykörv** szerint — egy mint 26 év óta állandóan — az évi biztosítási díj 25%-át kapják készpénzben kifizetve, míg a **vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztálykörv** szerint (évenként emelkedő osztály) a biztosítás kezdete óta befizetett összes díjak 3%-a, ugyanint a biztosítási tartam

3 év.	4 év.	5 év.	6 év.	7 év.	8 év után
9%	12%	15%	18%	21%	24%

fizetettelt ki készpénzben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.

Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezér- képviselőség, (hová ügynököségek iránt ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

Nyilatkozat.

A magas cs. k. törvényesék 1899. évi október 14-iki 8130. sz., és a magas kerekak. miniszterium 1899. december 25-iki 62.828 sz. itélete alapján

„J. Klaps-Feder“

olnevezés nekünk mint szőbéli védjegy a kereskedelmi- és iparkamara védjegylajstromába Bécsben bevezetett és csak a miénk az egyedüli jog ez elnevezést használni; védjegyjogunk mindennemű hamisítás ellen a védjegy-törvény 1899. évi január 6-iki 23. és 25. §-án, hivatalos lap 19. sz. és a védjegy-novella 1895. évi július 30-iki 2. §., hivatalos lap 108. sz. rendelkezése alapján, a leg- nagyobb szigorral fogunk eljárni.

Carl Kuhn & Co. Bécs,
gyári-raktár: I. Stephansplatz 6.

